

K 329/C 23

120000867712

СБОРНИК

**ПЪРВЕНЦИ В НАЦИОНАЛНИТЕ
ПОЛИТИЧЕСКИ КОНКУРСИ**

НАРОДНА МЛАДЕЖ

K231-3

СБОРНИК
ПЪРВЕНЦИ В НАЦИОНАЛНИТЕ
ПОЛИТИЧЕСКИ КОНКУРСИ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000867712

„НАРОДНА МЛАДЕЖ“
ИЗДАТЕЛСТВО НА ЦК НА ДКМС
СОФИЯ, 1981

441183

329
C23

НАСТОЯЩИЯТ СБОРНИК СЕ ПОСВЕЩАВА
НА 1300-ГОДИШНИНАТА ОТ СЪЗДАВАНЕТО
НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА

*Петимата първенци от националната публична защита
за средношколска младеж*

Пред вас е вторият сборник материали на първенците от националните политически конкурси. В него са включени резюмета от рефератите на класиралите се на първите три места участници в конкурсите за средношколска и трудова младеж със средно образование, първенецът от конкурса за трудова младеж с висше образование и най-добрият автор от незавършващите образованието си средношколци.

Целите на сборника са да популяризира конкурсните теми сред младежите и девойките и да даде възможност за още една изява на първенците. Това е в съответствие със системата за стимулиране участниците в националните политически конкурси, в която главният стимул е възможността за изява според вложения труд за разработване на реферата и умението за неговата защита.

Издаването на такъв сборник ще продължи и през следващите години. Във връзка със следващите издания се обръщаме към комсомолските комитети, участниците и всички, които имат отношение към националните политически конкурси, с молба да изпратят своето мнение и предложения за съдържанието на предлагания сборник.

През 1979/80 г. в националните политически конкурси участваха 90 хиляди средношколци (абитуранти и незавършващи), 20 хиляди ученици от VII и VIII клас, 47 хиляди души от трудова младеж със средно образование и служещи във въоръжените сили на НРБ и 11 хиляди души от трудова младеж с висше образование.

За националния етап се класираха 198 реферата от средношколска младеж (от които 137 на абитуранти), 61 от ученици от VII и VIII клас, 123 от трудова младеж със средно образование и служещи във въоръжените сили на НРБ и 69 от трудова младеж с висше образование.

Журието, с председател проф. д-р Илчо Димитров — ректор на СУ „Кл. Охридски“, зам.-председатели: доц. Кирил Нешев — зам.-ректор на СУ „Кл. Охридски“ и доц. Иван Бонев — зам.-ректор на СУ „Кл. Охридски“ и членове: проф. д-р Ташо Пачев — ръководител катедра „Социология“ на ВИИ „Карл Маркс“, проф. д-р Симеон Недялков — директор на Научния координационен център по опазване и възпроизводство на околната среда към БАН, проф. Иван Костов — ръководител катедра „Политическа икономика“ на ВИИ „Карл Маркс“, доц. Стефан Стойчев — зам.-декан на Юридическия факултет на СУ „Климент Охридски“, доц. Димо Йорданов — зам.-декан на Философския факултет на СУ „Климент Охридски“, доц. Неделчо Латев — от Института за съвременни социални теории на АОНСУ към ЦК на БКП, доц. Христо Кьосев от катедра „Научен комунизъм“ на СУ „Климент Охридски“, к. н. н. Мария Радева — от катедра „История“ на СУ „Климент Охридски“, к. ф. н. Мариан Белдев — от МВР, к. ф. н. Магдалена Дикова — от СВО на МНП, Злати Златев, Никола Петков и Йордан Съев — от ЦК на ДКМС, класира авторите на най-добрите реферати от трудова младеж със средно образование и служещите във въоръжените сили на НРБ, както следва:

1. Трифон Йорданов	— от под. 28880 — гр. Белене
2. Иван Николов	— от Варна
3. Цвета Апостолова	— от с. Бояново — Ямболски окръг
4. Оля Трайкова	— от Перник
5. Ширин Рахимов	— от под. 18950 — гр. Ст. Димитров

6. Зоя Димитрова	— от Враца
7. Емил Мързов	— под. 38010 — гр. Варна
8. Ренета Чалъкова	— от Варна
9. Красимир Пантелеев	— от Толбухин
10. Светла Панайотова	— от Свиленград
11. <u>Анелия Йорданова</u>	— от Русе
12. <u>Ангел Запрянов</u>	— от Бургас
13. Чавдар Цолов	— от НШЗО „Хр. Ботев“ — гр. Плевен
14. Надя Стоянова	— от Сливен
15. Мирослав Званов	— от под. 26800 — Варна
16. Галя Михайлова	— от Враца
17. Елпана Дачева	— от Бургас
18. Камен Катев	— от Варна
19. Беатрис Маркарян	— от Пазарджик
20. Цветана Велкова	— от Ботевград

*Трима от първенците на VIII национален политически конкурс
за трудова младеж със средно образование и служещите
във въоръжените сили на НРБ*

Специална комисия, в състав: доц. Петър Цветанов — ръководител катедра „Марксистко-ленинска философия“ на ВИИ „Карл Маркс“, доц. Петко Маличев — декан на факултет във ВИИ „Карл Маркс“, доц. Камен Миркович — зам.-декан на „Общикономически факултет“ във ВИИ „Карл Маркс“, доц. Славчо Славчев от ВСШ „Г. Димитров“ и Йордан Съев от ЦК на ДКМС, класира най-добрите автори на реферати от трудова младеж с висше образование, както следва:

1. Павлинка Неделчева	— от Разград
2. Севдалин Стойчев	— от София
3. Татяна Костова	— от Варна
4. Красмир Гърбов	— от Павликени
5. <u>Таня Илиева</u>	— от Русе
6. <u>Емилия Маркова</u>	— от Кюстендил
7. Керанка Манолова	— от Бургас
8. Иво Атанасов	— от Кюстендил
9. <u>Марпета Дянкова</u>	— от Русе
10. Екатерина Тодорова	— от Бургас

Трима от първенците на VIII национален политически конкурс
за трудова младеж с висше образование

Журито, в състав: председател — проф. Иван Луцов — зам.-ректор на АОНСУ към ЦК на БКП, зам.-председатели: доц. Кирил Нешев — зам.-ректор на СУ „Кл. Охридски“ и доц. Иван Бонев — зам.-ректор на ВИИ „Карл Маркс“ и членове: проф. д-р Ташо Пачев — ръководител катедра „Социология“ при ВИИ „Карл Маркс“, доц. Стефан Стойчев — зам.-декан на Юридическия факултет на СУ „Кл. Охридски“, доц. Димо Йорданов — зам.-декан на Философския факултет на СУ „Климент Охридски“, доц. Неделчо Латев — от Института за съвременни социални теории на АОНСУ при ЦК на БКП, доц. Йордан Николов — от НС на ОФ, майор, к. ф. н. Димитър Попчев — от МНО, к. ф. н. Мариан Белдев — от МВР, к. ф. н. Магдалена Дакова — от СВО на МНП, Иван Иванов от ЦС на БПС, Богой Бояджиев, Димитър Павлов и Йордан Съев от ЦК на ДКМС, класира авторите на най-добрите реферати от абитуриентите, както следва:

1. Тереза Колева	— от В. Търново
2. <u>Татяна Добрева</u>	— от Русе
3. <u>Веселка Вачева</u>	— от Михайловград
4. Цветана Лозанова	— от Видин
5. Мартин Кръстев	— от София
6. Пенко Бакалов	— от Бургас
7. Васил Ботев	— от Ботевград
8. Паулина Аначкова	— от Ботевград
9. Рени Дечева	— от Плевен
10. Ивелин Николов	— от Габрово
11. Ирина Томова	— от Разград
12. Пепа Илнева	— от Габрово
13. Илонка Аврамова	— от Толбухин
14. Милена Ковачева	— от Варна
15. Мария Радулова	— от Калофер
16. Антоанета Тодева	— от Димитровград
17. Илиана Колева	— от Стара Загора
18. Валери Марчев	— от Плевен
19. Златка Митева	— от Бургас
20. Милена Стайчева	— от Шумен

Специална комисия, в състав: доц. Веселин Стоянов от ВИСИ, доц. Здравко Обретенов от ВИИ „Карл Маркс“, доц. Славчо Славчев от ВСШ „Г. Димитров“ и Йордан Съев от ЦК на ДКМС, класира най-добрите автори на реферати от незавършващите средношколци и ученици от VII и VIII клас, както следва:

Веселка Вачева от Михайлоград спечели наградата на аудиторията за най-добра защита от средношколска младеж

Незавършващи средношколци

1. Лъчезар Русев	— от Русе
2. Красимира Колева	— от Хасково
3. Ваня Цолова	— от Пловдив
4. Валентин Бояджиев	— от В. Търново
5. Станимира Димитрова	— от Хасково

Ученици от VII и VIII клас

1. Димитър Стойчев	— от Крумовград
2. Красимира Григорова	— от Хасково
3. Радостина Тотева	— от Бургас
4. Нели Пеева	— от Сливен
5. Маряна Добрева	— от София

Съгласно Указанието на Бюрото на ЦК на ДКМС за политическата просвета в Комсомола за най-добра работа по организирането и провеждането на националните политически конкурси за средношколска и трудова младеж бяха класирани и наградени окръжни, общински, заводски и ученически организации, както следва:

Окръжни комсомолски организации

1. Русе
2. Варна
3. Плевен

Общински комсомолски организации

1. Русе
2. Девня
3. Свищов

Заводски комсомолски организации

1. Завод „Дунарит“ — Русе
2. СХК „Свилоса“ — Свищов
3. Завод за електрическа нестандартна апаратура — Толбухин

Ученически комсомолски организации

1. Икономически техникум „Ст. Димитров“ — Русе
2. Средно милиционерско училище — Пазарджик
3. ПГ „Г. С. Раковски“ — Бургас

ТРИФОН МАРИНОВ ЙОРДАНОВ е роден на 14. II. 1960 г. в с. Иванча, окръг В. Търновски.

Завършва средно образование в с. Полски Тръмбеш с отличен успех и е награден от МНП със златна значка за отличен успех и примерно поведение.

Като ученик е бил член на ДК — отговорник по идейно-възпитателната дейност. Участва активно в провежданите олимпиади по математика, физика, химия, биология. През 1978 година се класира на второ място в страната на олимпиадата по биология и е приет медицина без конкурсен изпит.

В поделение 28880 гр. Белене отбива редовната си военна служба от 3. X. 1978 г. Участва дейно в комсомолския живот — секретар е на комсомолско дружество и член на полковни комитет на ДКМС. Дружеството, на което е секретар в момента, е носител на преходно знаме.

За постигнати високи успехи в социалистическото съревнование и комсомолския живот командването и партийното ръководство го наградиха със снимка пред разгърнатото Самарско знаме и златна значка „Младежки труд, учение и творчество — за високо качество и ефективност“.

В Националния политически конкурс участва за втори път. През 1979 г. е окръжен първенец на Плевенски окръг, а през 1980 година е класиран на първо място от националната защита.

Съгласно решението на Бюрото на ЦК на ДКМС името му е вписано в почетната книга на ЦК на ДКМС. Награден е със златна значка, с грамота и екскурзия в Унгария.

УЧАСТИЕТО НА МЛАДЕЖТА В ПОДДЪРЖАНЕТО НА ЕКОЛОГИЧЕСКОТО РАВНОВЕСИЕ

Рефератът съдържа 67 стандартни машинописни страници текст и 14 цветни и черно-бели фотографии. Структурно рефератът се дели на 8 глави. В първа глава разглеждам отношението човек—природа—общество и неговото развитие в условията на съвременната научно-техническа революция, като акцентирам върху коренно различния подход в решаването на тези проблеми в социалистическото общество в сравнение с капиталистическия свят. В реферата от позициите на диалектическия материализъм се стремях да покажа, че обективното развитие на материята на определен етап поражда човека и изработва специфичен материален процес — трудовата управляваща дейност на човека, която става доминиращ способ за по-нататъшното развитие на материята. Обхватът и интензивността на въздействието на човека върху природата и степента на нарушаване на естественото ѝ равновесие се определя от равнището на развитие на производителните сили и от характера на обществените отношения, при които се осъществява производството на материални блага. В резултат на бързото развитие на световното стопанство не само нараснаха мащабите и силата на въздействието на човешката дейност върху природната среда, но едновременно с това съществено се измени самият характер на намесата на човека в природните процеси и съответно последиците от тази намеса. В първа глава също така от маркситко-ленински позиции се стремях да разкрия, че присъщите на класовоантагонистичните общества икономически закони обуславят хищническото отношение към природата и нейните ресурси. Природата в условията на капиталистическото общество се свежда единствено до сфера на влягане на капитал. Законът за максималната монополна печалба е еднакво безпощаден както към човека, така и към природата. В същото време на фона на екологокризисната безизходница на капитализма аз показвам, че при социализма плановото развитие на общественото производство, усъвършенствуването на неговата структура, техническата и технологическата му съоръжателност става само върху основата на рационалното използване на природните ресурси с отчитане на всички последиствия за природата, за да може тя да бъде опазена и

максимално подобрена. Именно плановата основа за развитие на социалистическото стопанство включва в себе си и опазването на природата като проблем, тясно свързан с грижата за подобряване условията за живот на хората. При това състоянието на природната среда в нито една социалистическа страна не е достигнало до онази критична точка на влошаване и не е довело до такива тежки икономически и социални последици, каквито вече са налице в развитите капиталистически държави.

Изхождайки от принципното отношение на социалистическия обществен строй към природната среда, във втора глава показвам конкретно как в нашата страна опазването и възпроизводството ѝ е неразделна част от историческата задача на БКП за изграждане на развито социалистическо общество, утвърждаване на социалистическия начин на живот и формиране на всеобхватно развита личност. Чрез конкретни факти и примери доказвам разширяването на общественото движение за защита на природата. В единния план за обществено-икономическо развитие на Народна република България се разработва раздел — „Опазване на природната среда“. Подчертана е една изключително положителна страна от екологическата политика на нашето правителство: екологическите изисквания за опазване на природната среда са задължителни при проектирането и изграждането на нови производствени мощности и при модернизацията и реконструкцията на съществуващите.

В трета глава показвам коренния прелом, който предизвикаха решенията на XI конгрес на БКП и „Основните насоки за опазване и възпроизводство на природната среда“ от 29. VI. 1977 г. в областта на опазването и възпроизводството на природната среда. Посочени са огромните предимства на приложението на мултипликационния подход в тази област.

В следващите 4 глави основно разглеждам участието на младежта в поддържането на екологическото равновесие. Диференцирано за всяка възраст: чавдарчета, пионери, комсомолци (ученици, студенти и трудова младеж) разглеждам мероприятията, които се провеждат за решаване на природозащитните задачи с младото поколение. Тези глави са пропити именно от идеята, че в съвременния етап от развитието на нашето общество като главна природовъзпитателна задача се явява формирането на комунистическо отношение

у населението и подрастващото поколение към природната среда като фактор за общественоекономическо развитие и неизчерпаем източник на патристичното, естетическо и физическо възпитание. Аз подчертавам очевидната необходимост на непрекъснатост в природозащитното възпитание, което започва от семейството, детската градина, първи клас и продължава през целия съзнателен живот на човека — в трудовия колектив, в обществената организация. Запознавайки се с природния свят по време на екскурзии и при посещения на отделни природни обекти, съблъсквайки се с примери на разрушаване и чрез пряко участие в дейността на обогатяване на родната природа, учащите се изграждат полезни и трайни навици, възпитават се чувства за оценяване на природните ресурси и нужда от тяхното разумно използване. Живата природа обогатява детското възображение, събужда у ученика усет към прекрасното, влияе върху неговото здраве. Появяват се първите искри на любов към родния край, любов към родината. Възпитанието на младото поколение в любов към родната природа, разбира се, не се състои само в получаване на определени знания, култивирание на умение и полезни навици. То е част от неговото комунистическо възпитание и спомага за изграждане на биологичен мироглед и природозащитна култура у бъдещите творци на социалистическа България.

Особено задълбочено в реферата са разгледани извънкласните форми на работа по защита на природата с младото поколение. Разгледани са всички видове кръжоци, команди, експедиции, специализирани летни лагери и други инициативи с младото поколение от този род. Като положителна черта на реферата се явяват изследванията за природозащитната работа в трудовите колективи в предприятията и групите по защита на природата. Младите специалисти и работници, подкрепяни от административното ръководство, показват загрижеността си за чистотата на средата, в която работят, показват, че не са безразлични дали техния завод замърсява въздуха, близката река или почвата. Въоръжени със солидни знания, те поддържат висок природозащитен дух и настроение, особено сред младите кадри, възпитават чувство на отговорност и непримиримост към всеки, който нехае пред общоприетите норми и закони. В реферата съм отделил и полагащото се място на творческото сътрудничество между младите съветски и българ-

ски природозащитници, последните новости, възприети в Съветския съюз във връзка с природозащитното възпитание на младежта, а също така и международните прояви на младите природозащитници от социалистическите страни. Съобразен със специфичните условия на българската природа, опитът на младите съветски природолюбители е особено ценен и полезен и спомага българската младеж да

Защита на реферат от VIII национален политически конкурс за трудова младеж

намери най-верния път за опазване природните богатства на нашата родина.

Като творческо изследване се явява последната VIII глава от реферата. В нея разказвам как конкретно в гр. Белене младото поколение работи за опазване и умножаване на природните богатства. Разказвам за природозащитната експедиция „Персина“, която се проведе в началото на април 1979 г. и в която участвах с фотоапарат. Плод на моето участие са 14-те снимки, които прилагам към текста на реферата и които достатъчно красноречиво говорят за обектите на експедицията.

В реферата наред с научната дейност на експедицията „Персина“ аз се стремях да предам онзи ентузиазъм, с който пионерите потеглиха към забележителния и с наистина уникална флора и фауна остров Персин. Младите природолюбители от града проучиха задълбочено природните богатства на острова. Обикнали родната природа, събрали впечатления от неповторимата красота на флората и фауната на изследвания остров, младите участници в експедицията придобиха редица практически умения и навици и израснаха като знаещи и можещи природозащитници.

В реферата подчертавам, че значението на работата на младите природолюбители от гр. Белене придобива още по-голяма стойност, като се има пред вид, че тяхната дейност предизвиква проучване от Научния координационен център по опазване и възпроизводство на природната среда и Института по зоология при БАН, които направиха предложение към Комитета за опазване на природната среда при Министерския съвет за обявяване на изследвания остров за резерват.

Трифон Йорданов

ИВАН СПАСОВ НИКОЛОВ е роден на 1. I. 1955 г. в гр. Варна.

Средното си образование завършва в СТУМ — гр. Варна със специалност „стругаро-фрезист“. Член е на ДКМС от 1969 година. Бил е член на УК на ДКМС като председател на РК и зам.-секретар. През 1973 г. е избран за зам.-секретар на ДК на ДКМС във ВМФ, а през следващите две — комсомолски секретар. През 1974/75 г. завършва с отличен успех Партийната школа към политотдела на ВМФ — отделение „Комсомолски секретари“.

През 1977 г. постъпва на работа в КДВГ „Васил Коларов“ като източник на режещи инструменти.

За активна обществена дейност е вписан в почетната книга на завода. От м. февруари 1980 г. постъпва на работа в СО „Минстрой“ — Девня, като стругар. Зам.-секретар е на ДК на ДКМС.

В Националния политически конкурс участва за шести път. През 1977 и 1978 г. е класиран на 9-то и 13-то място и награден с екскурзии до Полша и СССР. През 1980 г. се класира на второ място. Награждаван е от ЦК на ДКМС със сребърна и златна значка, с грамота за многократно отлично представяне в заключителните етапи на националните политически конкурси.

ПОЛИТИКАТА НА БКП ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ НА БАЛКАНИТЕ В РАЙОН НА РАВНОПРАВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ

„Балканите — това не е географски район, това е душевно състояние на обърканост, отчаяние и раздвоение“. Уинстън Чърчил нарича този район „Коремът на Европа“, в който всеки удар се възприема особено болезнено от целия организъм. Ето какво наследство от „политическия фолклор“ на Балканите са ни оставили буржоазните властелини отпреди Втората световна война. Но да не се връщам повече към мъчителните анали на балканската история. Днес световната и европейската обстановка е друга, други са надделяващите тенденции на развитие. Друго е положението и на Балканския полуостров. В същото време политическата физиономия на Балканите е комплицирана. Тук съществуват всички политически ориентации на нашето съвремие, а това създава специални изисквания за реализъм, такт и принципност на българската дипломация. При това обстановката на Балканите не е лишена от сложност. Различията са многолики. В тази мозайка от политически цветове се примесват краските на неблагоприятното историческо наследство, неизживяни вражди и недоверие.

Не е въпрос за изтъкване, а за историческа справедливост констатацията, че НРБ излезе на балканската, европейската и световната сцена в течение на последните три и половина десетилетия. И трябва веднага да се отбележи: този процес не бе нито лек, нито краткотраен по време. Ако сега говорим за успехи на политиката на сътрудничеството, то е затова, защото сполучливо бе завършен етапът на помиренето.

Помиренето е труден период, особено когато е бил предшествуван от почти перманентна вражда. То не бе постигнато изведнъж по време и с всички. С някои от съседите ни помиренето започна със спогодби и сключване на договори, с други — договореността бе предшествувана от продължителен период на размразяване.

Всъщност такава е и структурата на моя реферат. В първия раздел се спирам на проблемите, свързани с помиренето и политиката на БКП и правителството на НРБ за укрепването на мира и сигурността на Балканите.

Основите на нашата социалистическа външна политика са поставени след 9. IX. 1944 г. под ръководството на БКП и лично на Г. Димитров. НР България наследи от стара, буржоазна и монархофашистка България и нейната дипломация не малко и сложни въпроси на нашите отношения със съседните балкански страни, които трябваше да намерят разрешение на принципно нова и трайна основа, годна да осигури успеха на нашата нова, социалистическа дипломация, на нашата социалистическа външна политика. С особена сила това се отнася за отношенията ни с Гърция, с която царска България се намираше в състояние на война.

Сключването на Парижкия мирен договор от 10. II. 1947 г., с който нашата страна излезе от това състояние, създава по-благоприятни условия за успех на усилията на нашето правителство за изграждане на добросъседски отношения с балканските капиталистически държави. С това нашата социалистическа външна политика извърши първия пробив във фронта на „студената война“ на Балканите.

На 10. II. 1950 г. Народното събрание на НР България приема „Декларация за защита на мира“. Този принципна декларация намира конкретен израз в приетия на 29 декември с. г. „Закон за защита на мира“, с който НС забрани всички опити или прояви за подстрекателство и пропаганда за война.

В последвалите няколко години БКП и правителството на нашата страна полагат огромни усилия, проявяват забележително умение и такт в преодоляване на трудностите по установяване на добросъседски отношения с нашите две южни съседки. Точно затова цяло едно десетилетие България трябваше да води дипломатическа офанзива, чиято цел бе утвърждаването ѝ като определена политическа реалност. Първият етап приключи успешно на 22. V. 1954 г., когато в Париж бе подписана Декларация за възстановяване на дипломатическите отношения между България и Гърция. И накрая — офанзивата приключи с приемането на нашата страна за член на ООН — 14. XII. 1955 година.

Нова България тръгна по спиралата на прогреса чрез национализацията на индустрията и кооперирането на земята; чрез петилетките, които, особено след Априлския пленум, се превръщат в небивали по своята мощ лостове за икономическо, социално и културно преобразяване на

страната. Априлският пленум на ЦК на БКП разкрива нови перспективи и във външната политика на НРБ, които се изразяват по-специално в отношенията ни с балканските капиталистически държави, в нови инициативи за укрепване на мира и сигурността на Балканите.

През 1959 г. нашата страна излиза с нови конкретни инициативи за сключване на договор за ненападение с Гърция, който да бъде последван от подобни двустранни договори и с другите балкански държави; за сключване на споразумение за решително намаляване на въоръжените сили на балканските държави. Със присъщата си последователност в политиката за мир и разоръжаване нашата страна подкре-

*Част от аудиторията на националната публична защита
за трудова младеж*

пия съветското предложение от май 1963 г. да се обяви целият район на Средиземно море в зона, свободна от ядрени оръжия.

От средата на 60-те години, когато се постигат по-значителни резултати в уреждането на редица спорни и неразрешени въпроси и в развитието на сътрудничеството между балканските държави от двете социални системи, когато са нормализирани и се развиват отношенията на България и на другите европейски социалистически страни със СФРЮ, се създават предпоставки за активизиране на балканската миролюбива общественост, за по-съществени практически резултати от нейната дейност.

Както вече споменах, следващият етап е вече развитието на сътрудничеството. Стремещт бе и си остава то да бъде в постоянна динамика, да разширява непрекъснато границите си. На въпросите, свързани с икономическите, политическите и културните връзки на нашата страна с всяка балканска страна поотделно се спирам във втория, последен, раздел на реферата. В него подробно разкривам тяхното състояние, възможности и перспективи. При разкриването на тези връзки последователно се спирам на отношенията на нашата страна със СРР, СФРЮ, Гърция, Турция, Албания и Република Кипър. Независимо от това, че Кипър не е балканска страна, се спирам и на нея, защото днес кипърският проблем, който Гърция и Турция поставят на първо място в националните си противоречия, продължава да налага атмосфера на несигурност и напрежение.

Установяването на народна власт в България и Румъния, принадлежността им към общността на братските социалистически страни, участието им в СИВ и в отбранителния Варшавски договор — такава е основата, върху която се градят всестранните отношения на българо-румънското братство и сътрудничество през последните тридесет и пет години. Тези отношения са скрепени с подписания на 16. I. 1948 г. в Букурещ договор за приятелство, сътрудничество и взаимопомощ, продължение и развитие на Първия договор в новите условия, когато двете страни, благодарение на всестранното съдействие на СССР, постигат значителни успехи за цялостното развитие на българо-румънските отношения. Важен принос имат традиционните срещи между първия секретар на ЦК на БКП и председател на Дър-

жавния съвет на НРБ др. Тодор Живков и генералният секретар на ЦК на РКП и президент на СРР Николае Чаушеску, които се превърнаха практически в постоянен форум за другарско обсъждане и решаване на всички важни въпроси на двустранните отношения, както и за обмяна на мнения по актуални важни въпроси. Срещата на двамата партийни и държавни ръководители от 3—6. VI. 1980 г. е 26-та по ред за последните 15 години.

Особено динамично и разнообразно е търговско-икономическото сътрудничество. Взаимният стокообмен през тази петилетка трябва да достигне 1 млрд. 200 млн. рубли, като 621 от него представлява машини и съоръжения. Предвидено е за 1981/85 г. стокообменът да се удвои. Най-значително събитие в сътрудничеството е безусловно постигнатото споразумение за комплексно използване водите на р. Дунав в строителството на гигантското хидротехническо съоръжение и транспортен възел — Никопол—Турну Мъгуреле. Нашите две страни изграждат съвместно завода за тежко машиностроене Русе—Гюргево и заводът за олефини край Плевен. След изграждането на хидроенергийния комплекс ще се започне осъществяването и на друг крупен обект — преграждането на р. Дунав между Силистра и румънския град Калараш.

Отношенията между НРБ и СФРЮ се развиват на основата на пълно равнопоставе и взаимно уважение, в дух на искрено приятелство и добросъседство и бележат все по-голямо разширяване и задълбочаване в политическата, икономическата, културната и другите области. Сега по обем на стокообмена Югославия се нарежда на 5-то място сред нашите партньори от социалистическите страни. От балканските страни за нашата страна Югославия заема второ място след Румъния (1979 г. — стокообменът възлиза на 262 млн. долара, а за 1980 г. се очаква да достигне 300 млн. долара). По понятни причини се спирам и на отношенията ни със СФРЮ. В речта си пред Десетата сесия на Седмото народно събрание от 27. IV. 1979 г. др. Тодор Живков заяви: „Следва обаче ясно да се каже, че състоянието на българо-югославските отношения не отговаря нито на двустранните обективни потребности и реални възможности, нито на най-дълбоките и най-коренни интереси на нашите две съседни страни и народи, нито на представата на НРБ за българо-югославското социалистическо до-

бросъседство“. . . Главните трудности по пътя на двустранните отношения, както е известно, произтичат от това, че от югославска страна се предявяват претенции за така нареченото македонско национално малцинство в НРБ. Становището по откритите въпроси в отношенията ни със СФРЮ са добре известни на югославската страна. Отново в речта си на заседанието на ИС на ОФ от 11. II. 1980 г. др. Тодор Живков заяви: „Отношенията ни със СФРЮ продължават да се разпиват, но бихме желали те да бъдат по-активни и всестранини. . . Народна република България е заинтересована да има за свой съсед мирна, стабилна и преуспяваща социалистическа Югославия“.

Нашата страна направи всичко възможно, като при това трябва да се подчертае, че не за пръв път България е инициатор за възходящото развитие на българо-югославските отношения. А това е така, защото за нас добросъседството не е декларация на добри намерения. То е действие. Низ от действия, които превръщат и трябва да превръщат непрестанно намеренията в политическа практика.

До началото на 60-те години българо-албанските отношения се развиват върху основата на социалистическия интернационализъм, чиито принципи — дружба, сътрудничество и взаимопомощ, се утвърждават в отношенията между двете страни с договора от 16. XII. 1947 г. Процесът на сближаване се отразява и със сътрудничеството в СИВ и Варшавския договор.

Влошаването на отношенията между Албания и другите социалистически страни от началото на 60-те години се проявява и в българо-албанските връзки.

Албанската страна се ориентира към силно стесняване на стопанските връзки с европейските социалистически страни, като от 1962 г. фактически престава да участва в дейността на СИВ, а през 1968 г. официално обяви своето излизане от Варшавския договор.

След 1961 г. албанското ръководство поема курс на сближаване с Китай. Тя е единствената европейска страна, която не взе участие в Съвещанието за европейска сигурност и сътрудничество в Хелзинки — 1975 година. Отсъствието на необходимите обективни условия за съществуването на албано-китайския съюз доведе до открит разрыв в албано-китайските отношения. Албанското ръководство се разграничи от маонизма и разкри отдавна съществуващите различия между двете партии.

Нашата страна неведнъж е изразявала готовност за пълно нормализиране и по-нататъшно развитие на българо-албанските отношения, което безспорно би било в интерес на двата народа, в полза на мира и социализма. От наша страна не съществуват никакви пречки за постигането на тази цел. В началото на 70-те години Албания проявява известен стремеж към излизане от изолацията. Известен напредък отбелязват икономическите връзки и културните контакти. Върху основата на дългосрочната спогодба за стокообмен и плащания в последно време се търсят възможности за увеличаване на взаимната търговия. През 1979 г. тя нарасна със 17% в сравнение с 1978 г. и е предвидено през VII петилетка да излезе на 47 млн. рубли.

Във възходяща линия се намират българо-гръцките отношения. След възстановяването на дипломатическите отношения най-голям връх представляват подписаните през 1964 г. II спогодби и план за културно сътрудничество. Превратът на военните в Гърция от 21. IV. 1967 г. спира възходящата линия в българо-гръцките отношения.

Израз на по-нататъшното провеждане от НРБ политиката на мирно съвместно съществуване, за сътрудничество и добросъседство е подписването на „Декларация за принципите на добросъседство, разбирателство и сътрудничество“ — 1. VI. 1973 година. Тази декларация е първият международен договор от подобен род, сключен между балканска капиталистическа и социалистическа държава. Тя, по своята същност, се покрива с предложения от българското правителство на Гърция на 22. VII. 1959 г. проект на Пакт за мир, ненападение, взаимно уважение и сътрудничество. Върхна точка в досегашните връзки бе посещението на гръцкия министър председател Константин Караманлис в нашата страна през юли 1975 година. Това е първото официално посещение на гръцкия министър-председател в България след освобождението ни от турско робство.

При последното посещение на др. Тодор Живков в Гърция — 29—30. IV. 1979 г. бяха подписани „Съгласувани наращения за по-нататъшно развитие на икономическото сътрудничество до 1985 година“. С високи темпове, динамично се развива стокообменът. Само за първите пет месеца на 1979 г., той е достигнал 10 млн. долара, като до края на 1979 г. възлезе на 30 млн. долара.

*Част от аудиторията на националната публична защита
за трудова младеж*

В българо-турските отношения 1953 година не се очертава така ярко като начало на нов период, както в българо-гръцките. За това влияе обстоятелството, че макар и чувствително влошени в предходните години, отношенията между България и Турция не са обременени с толкова много нерешени въпроси, без да се подценява отрицателното влияние на изселническия проблем. Наред с това, турската страна придава бавен и колеблив характер на естественния процес на подобряване отношенията със социалистическите страни, протичащ в европейския континент. Сравнително на ниско равнище се развива стокообменът между България и Турция. В стойностно изражение той заема последно място в сравнение със стокообмена на нашата страна с другите балкански страни — само за 1977 г. стокообменът надхвърли сумата 86 млн. долара. Особено

значение в това отношение имат подписаните „Съгласувани направления за по-нататъшно икономическо сътрудничество — май 1978 година“. Трайни следи във взаимоотношенията между двете страни оставя и Декларацията за принципите на добросъседство и сътрудничество, подписана на 3. III. 1975 година. При посещението си в Анталия — 9—11. VII. 1979 г. др. Т. Живков заяви: „... Няма да е пресилено, ако кажа, че ние с Вас даваме пример как трябва да се уважават и живеят в разбирателство две съседни страни“.

Три десетилетия и половина България живее в мир със своите съседи. И то не мир, който се крепи на равновесие то на силите, а мир, който се гради на взаимното разбирателство и доверие.

В речта си пред X сесия на Седмото народно събрание от 27. IV. м. г. др. Тодор Живков заяви: „Като Комунистическа партия, като социалистическа страна, като народ, който се е устремил към своето комунистическо бъдеще, ние имаме 100 причини да искаме мир и да се борим за мир, и нямаме нито една причина да искаме международно напрежение, недоверие, вражди, „студени“ и „горещи“ войни между народите“.

Доказателствата за единство между думи и дела във външната политика на нашата страна, както виждаме, са особено многобройни. Затова ние не можем да не изпитваме удовлетворение от неизтощимата жизненост на българските външнополитически начинания, за присъствието на България и нейната роля на Балканите, присъствие активно, белязано от знака на интернационализма, на приобщеността към политиката на разведряване, станала синоним на политиката, свързана със съветската държава и нейния основател, с името на Леонид Брежнев — неуморимият сеяч на посева на столетнего, наречен мир, без който светът би загубил битката за бъдещето.

Иван Николов

ЦВЕТА АПОСТОЛОВА АТАНАСОВА е родена на 11. VI. 1960 г. в гр. Елхово.

Другарката Цвета Апостолова е завършила средното си образование с отличен успех в ИТ „Г. С. Раковски“ — Ямбол, след което работи като изчислител по транспорта в Предприятие за селскостопанска мелниорация и борба с ерозията — с. Бояново. Като комсомолски активист др. Апостолова с чувство за дълг и отговорност изпълнява възложените ѝ поръчения. Подготовката ѝ по проблемите на комсомолското строителство и марксистко-ленинското учение ѝ позволява умело и

компетентно да ръководи работата на младежкия колектив. Тези качества позволиха на др. Апостолова да сплоти комсомолците от колектива и да извоюва авторитет на комсомолски ръководител. Като специалист в предприятието и като секретар на комсомолското дружество влага в работата си много амбиция, творчество и трудолюбие.

Другарката Апостолова отделя голямо внимание на самостоятелната си подготовка върху теоретичното наследство на класиците на марксизма-ленинизма. Участва в НПК през 1980 година с реферат на тема „Марксизмът-ленинизмът — всепобеждаващо учение на нашето време“. Защиства успешно своята разработка на всички етапи.

На националната публична защита е класирана на трето място. Затова е наградена със златна значка, с грамота и правото да се запише във ВУЗ без приеман изпит.

В момента е студентка в първи курс, специалност „философия“ в СУ „Кл. Охридски“.

МАРКСИЗМЪТ-ЛЕНИНИЗМЪТ — ВСЕПОБЕЖДАЩО УЧЕНИЕ НА НАШЕТО ВРЕМЕ

„Времето доказва, че марксистко-ленинското учение е незаменимо научно ръководство за действие... Неговата най-голяма сила е способността му да се развива заедно със самия живот, да усвоява и осмисля новия исторически опит и да чертае реалната перспектива за успеха на нашето движение като цяло и на всяка партия поотделно.“

Тодор Живков

Развитието на обществената мисъл през вековете и възникване на марксисткото учение

Проблемата за обществото, за неговата същност и за законите на неговото развитие е вълнувала човешката мисъл много векове наред. През различните епохи възникват и се разпространяват най-различни и разнообразни теории за обществото. В много от тях има повече или по-малко правилни идеи. Но като цяло те нямат научен характер и страдат от два много съществени недостатъка: 1. Преди всичко в тях напълно господства идеализмът; 2. Неправдано се пренебрегва решаващата роля на народните маси в развитието на обществото.

Пръв в историята на науката подходи към историята на обществото като към обществено-исторически процес Карл Маркс. Откритията на Маркс и Енгелс са истински революционен преврат в историята на общественото познание. Но макар и с ново революционно съдържание, учението им не се появява откъснато от миналата история на обществото. Марксизмът има три основни теоретически източника: немската класическа философия и материализма на Фойербах в Германия в началото на XIX век; английската политическа икономия на Пети, Смит и Рикардо; френският утопичен социализъм от XVIII—XIX век. Марксизмът се изгражда на основата на тези главни опорни точки на идеологическото наследство на предшествуващите го епохи.

Марксизмът-ленинизмът — вечно живо, вечно обогатяващо се учение, идеология на работническата класа

Маркс и Енгелс дават нови, научни отговори на поставените проблеми, откриват неизвестните дотогава закономерности на развитието, изграждат цялостно идеологията на работническата класа.

Философската част на тяхното учение носи названието диалектически и исторически материализъм (от двете нейни съставки). Това е най-общата теоретическа основа на идеологията на пролетариата. Маркс и Енгелс продължават материалистическата линия на философията.

Коренен революционен преврат в политическата икономия извършва марксизмът. Там, където буржоазните икономисти виждат отношенията между вещи, Маркс разкрива отношенията между хора, между обществени класи — икономически, производствени отношения. Именно производствените отношения, които са основните, решаващите между всички обществени отношения, образуват съдържанието на икономическите явления, изследвани от политическата икономия.

Научният комунизъм изучава социалното движение, насочено към ликвидирането на капитализма и построяване на социалистическото, а след това и на комунистическото общество. Основният въпрос на научния комунизъм е въпросът за световноисторическата роля на работническата класа. Това положение се конкретизира в теорията за пролетарската, социалистическата революция и диктатурата на пролетариата, които са оръдия за построяване на социалистическото общество.

Създаден като идеология на работническата класа, като революционно учение, марксизмът не е догматична, втрещено заострената теория. Той непрекъснато развива и обогатява своето съдържание във връзка с развитието на цялата наука и социалната практика. От края на XIX век до двадесетте години на нашия век марксизмът се издига на нов, теоретически по-висш етап. Този етап е свързан с великото научно и революционно дело на вождя на световния пролетариат В. И. Ленин, който задълбочено и всеотдайно обосновава революционно-преобразуващата роля на марксистското учение. Той доказва теоретически, а исто-

рическата практика потвърди, че без революционна теория няма и не може да има революционно движение, че ролята на преден борец може да изпълни само партия, въоръжена с марксизма.

В най-ново време марксистко-ленинското учение успешно се развива от комунистическите партии в социалистическите страни и особено от КПСС. Гордост за нашия народ са високите оценки от братските комунистически партии и преди всичко от КПСС за приноса на БКП в обогатяването на някои страни на марксизма-ленинизма.

Марксизмът-ленинизмът — знаме на всички прогресивни хора в борбата за преустройство на света, за революционно преустройство на капитализма в социализъм

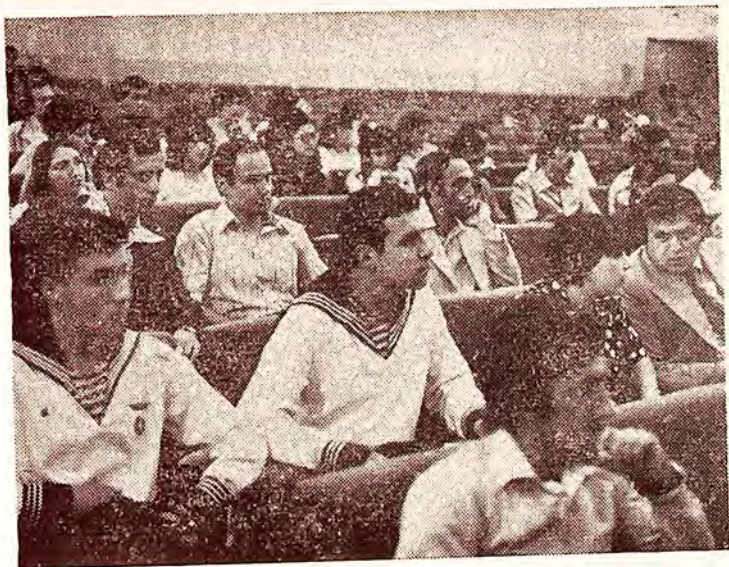
Единството на всички съставни части на марксизма-ленинизма е обусловено от това, че те взаимно се допълват в решаването на една и съща историческа задача: да покажат на пролетариата и на всички трудещи се пътищата за ликвидирането на експлоататорския строй, за унищожаване на всички видове заробване на човека от човека и за създаване на безкласово общество. Оръдие за изграждането на новото общество е диктатурата на пролетариата. Изводът за диктатурата на пролетариата е главно следствие от учението на Маркс и Ленин. Въз основа на анализа на империалистическия стадий, Ленин обогати теорията на революцията с редица извънредно важни за всички прогресивни сили положения: за решаващото значение на съюза на работническата класа и селяните за победата на революцията; за връзката на борбата на работниците в развитите капиталистически страни с националноосвободителните движения на народите в колонните и други подобни положения.

Марксистко-ленинското учение се спира подробно и на проблемите на мира и войната, на развитието на социализма и мирното съвместно съществуване. Една от най-важните характерни черти на съвременния етап на общественото развитие е борбата на народите за запазване и укрепване на мира, за предотвратяване на нова световна война. В. И. Ленин посочва, че запазването на мира и сигурността

на народите, недопускането на нови световни войни създава най-благоприятни условия за изграждането на социализма и комунизма, за развитието на световния революционен процес. Всичко това отговаря на жизнените интереси на цялото трудово човечество.

**Реалният социализъм — практическо
въплъщение на историческото значение
на марксизма-ленинизма за революци-
онно преустройство на света**

Октомврийската революция е най-ярката демонстрация на жизнеността на освободителните идеи, на тържеството на единствено научната теория за общественото развитие — марксизма-ленинизма. Разкривайки значението на Октом-

*Част от аудиторията на националната публична защита за трудова
младеж и служещите във въоръжените сили на НРБ*

врийската революция, Ленин определи същността на историческата епоха, която започна с победата на Октомври. Той подчерта, че унищожаването на капитализма и неговите следи, въвеждането на основите на комунистическия ред съставят съдържанието на започналата се нова епоха на световната история. Изминалите години показаха пълната правота на неговите думи. Изграждането на социализма в СССР, а след това и в другите братски страни действително се превърна в главно направление и предно достижение на обществено-историческия прогрес върху планетата, в негова водеща и главна движеща сила.

Реалният социализъм е най-великото завоевание на световния пролетариат, на световния революционен процес и класовата борба в нашата съвременност, блестящо потвърждение на верността, силата и жизнеността на марксистко-ленинската теория. На международната теоретична конференция, състояла се в София през 1978 година, съвсем сполучливо и точно др. Тодор Живков нарече въпроса за реалния социализъм „тема на века“. Това е свършено вярно — защото в обществото на реалния социализъм за пръв път в историята е унищожена експлоатацията на човек от човека, създаден е нов начин на труд и живот, чиято главна ценност е човешката личност със своята свобода и достойнство, със своите многостранни интереси и потребности... Именно реалният социализъм е опората и авангардът на световния социален прогрес.

Ярко доказателство за огромната сила на реалния социализъм е ориентацията на страните от „третия свят“ към некапиталистически път на развитие. В епохата на най-големи революционни промени в света марксистко-ленинското учение става знаме на цялото прогресивно човечество.

Критика на съвременните буржоазни теории и техните извращения на марксизма-ленинизма

Многостранното съдържание на социалистическото общество е предмет на критика и извращение от буржоазните философи, социолози, икономисти, историци, политолози, идеолози и др.

Основното идейно-политическо оръжие на империализма е антикомунизмът. Той никога не е играл съзидателна роля

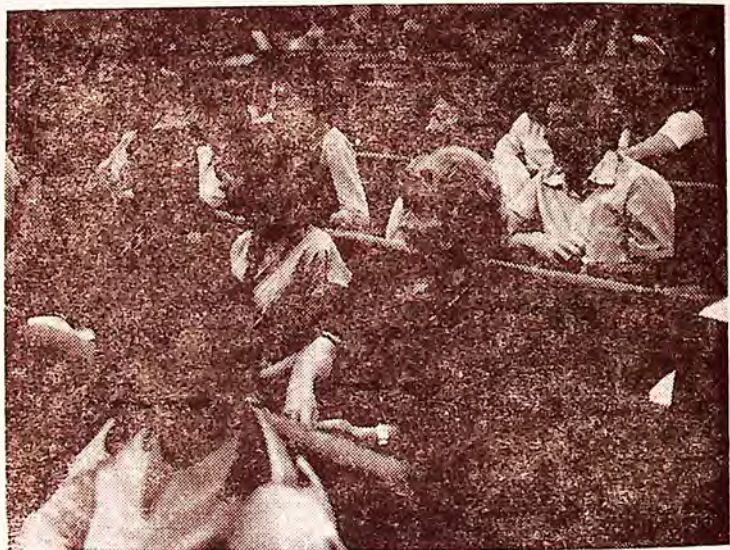
по отношение на обществения прогрес. Антикомунизмът е не само израз на кризата на буржоазната идеология, но и самият той активно съдействува за задълбочаването на тази криза. Главно идейно оръжие на антикомунизма е антисъветизмът.

Много често в последно време буржоазните идеолози, заклетите антикомунисти, се позовават в своите изказвания на теоретическите и практическите извращения на социализма от страна на десния и „левия“ опортюнизм. Независимо от формулировките и маскировките, съвременните опортюнисти — „леви“ или десни — като фабрикуват различни „модели социализъм“, всъщност прокарват антимарксистки, буржоазни, дребнобуржоазни и дори антикомунистически идеи.

Като най-ярко потвърждение на антикомунистическото, антисъветското и антимарксисткото идеологическо и политическо явление в капиталистическия свят можем да посочим маонизма. Политиката на маонистите спъва сплотяването на антиимпериалистическите сили на континента, насочена е срещу тяхното единодействие и е пречка за развитието на революционния процес по пътя на демокрацията и социализма. Маонизмът води активна борба против международното комунистическо движение. Той е ярко отстъпление от пролетарските класови позиции, пълна подмяна на марксизма-ленинизма с различни буржоазни и дребнобуржоазни концепции от стар и нов тип.

В съвременната епоха на прехода от капитализма към социализма, която започва с победата на ВОСР, класовата идеологическа борба се разгръща в световен мащаб и става особено активна и организирана. От година на година все повече укрепва единството на всички отреди на световния революционен процес върху основата на марксизма-ленинизма. Това е една своеобразна гаранция за изхода на тази борба, гаранция за мира, демокрацията и социализма, за прогрес.

Цвета Атанасова

*Част от аудиторията на националната публична защита
за трудова младеж*

ПАВЛИНА ПЕТРОВА НЕДЕЛЧЕВА е родена на 30. VI. 1956 г. в гр. Бяла, Русенски окръг.

През 1974 г. завършва средно образование в ПГ „Н. Й. Вапцаров“ — Разград. През същата година е приета за студентка в СУ „Климент Охридски“, специалност „право“. Завършва висше образование през 1978 година.

През 1979/80 г. е стажант-съдия в Разградския окръжен съд.

Приета е в ДКМС през 1970 година. Избрана е за член и секретар на ДК на ДКМС. Член е на Окръжната революционна комисия на ДКМС — Разград.

Участвувала е многократно в младежки летни и есенни бригади. Три години е била зам.-командир на бригада и една — зам.-командир на Окръжния бригадирски щаб на ОК на ДКМС — Разград.

Член е на окръжното дружество за разпространение на научни знания „Г. Кирков“. Понастоящем работи като зав. отдел „Идейно-възпитателна дейност“ на ОБК на ДКМС — Разград.

В VIII национален политически конкурс за трудова младеж с висше образование участва с реферат на тема: „Ролята на семейството за възпитанието на подрастващото поколение“. След успешна защита на всички равнища бе допусната до националния етап, на който се класира на първо място, наградена е със златна значка, с грамота и екскурзия в Унгария.

РОЛЯТА НА СЕМЕЙСТВОТО ЗА ВЪЗПИТАНИЕТО НА ПОДРАСТАЩОТО ПОКОЛЕНИЕ

Социалистическото семейство е събирателно понятие, в което се отразяват най-типичните черти на брачно-семеините отношения, възникващи на базата на социално-икономическия строй на социализма. В него рефлексират основните принципи и черти на новото общество, въплъщава идеите, ценностите и нормите на социалистическия морал. Като всеки исторически тип семейство и то е обществена форма за продължение на човешкия род с основни субекти мъжът и жената, родителите и децата; основна клетка на обществото, съчетаваща в себе си естествени и обществени елементи. „... Производството, по живото — както на собствения, посредством труда, така и на чуждия, посредством раждането — се явява изведнъж като двойко отношение: от една страна като природно, от друга — като обществено отношение, обществено в смисъл, че се подразбира сътрудничеството на много индивиди, безразлично при какви условия, по какъв начин и за каква цел“. (К. Маркс и Фр. Енгелс).

Държавата полага голяма грижа за правилното изграждане и развитие на брачно-семеините отношения. Тя се намесва в тяхното регулиране чрез създаване на правни норми и чрез тях въздействува върху поведението на членовете на семейството в желаната от нея насока. Българският Семеен кодекс определя правата и задълженията, които възникват между лицата, образуващи семеиния колектив. Законът се стреми по-ефективно да осигури утвърждаването на комунистическия морал в семеините отношения, без да очакваме от него изчерпателност спрямо всички възможни ситуации от реалния семеен живот. Но едно е безспорно, законодателят е съобразил основното: грижата за децата и защитата на техните интереси. „Родителите са длъжни да се грижат за децата си и да ги подготвят за обществено полезна дейност“ — гласи чл. 59, ал. I от СК. С една дума — нашето време изисква от родителите не само да отгледат децата си, но и да ги възпитат в духа на комунистическите идеи.

Възпитателният процес в семейството е деликатна и трудна духовна дейност. Детето вижда в лицето на своите родители не само възпитатели, но и хора, с техните хубави и лоши черти. Но семеината среда е първият главен и не-

повторим фактор за възпитание, защото дава очертанията на бъдещата гражданска личност, на нейното поведение в обществото. Затова и Сухомлински казва: „Възпитанието на човека се извършва само в средата на хората и от това, доколко дълбоко се отразяват в тази среда моралните постижения на човечеството, духовният свят на човека, идеите на обществото и държавата, зависи ефективността на предвидените, целенасочени усилия на възпитателя“.

Възпитателният процес се явява част от социализацията на личността, обхваща съзнателното въздействие на социално-педагогическите фактори — семейство, училище и т. н. Характеризира се с планомерност, целенасоченост, перспективност и съзнателност. Семейната среда влияе върху детето по два начина: стихийно (спонтанно) и съзнателно. Общият тонус на семейния живот оказва своето въздействие незабелязано, постепенно. Но сигурно. И ако в семейството съществува несъответствие между думи и поведение, неизбежно възниква конфликтът между децата и родителите (когато децата се опълчат срещу лицемерния морал на родителите), между децата и обществото (когато децата израснат по образец на родителите).

Съзнателно семейството може да въздейства във възпитателния процес тогава, когато детето е включено активно в семейната среда, когато има отношение при решаване проблемите на семейния колектив. Това е един от практически най-важните пътища за социализация на личността на детето. Резултатът от възпитанието се предопределя и от това, което теоретически се внушава на детето. Принципът битието определя съзнанието започва да действа от първите стъпки на детето по пътя на самостоятелното осмисляне на обкръжаващата го обстановка.

Необходимо е да се разбере, че няма отделно семейно и отделно обществено възпитание. Обществото не съществува изолирано от съществуващите в него семейства. „Може да се говори само за относителна самостоятелност на семейното възпитание като разновидност на общественото въздействие върху детето“. (Г. А. Харчев). Т. е. детето се оказва органически включено в социалните отношения, които съставляват съдържанието на бъдещата личност. Явявайки се в живота на детето първият социален свят, семейството поставя основите на неговите възгледи, морал, естетически вкусове, характер и маниери.

Целта на комунистическото възпитание представлява глобална и всеобхватна програма за формирането на новия човек, строителя на комунизма и с тази програма се цели да се изгради благороден човек с висока комунистическа съзнателност, активен субект в системата на социалистическия, а по-нататък и комунистическия начин на живот. Всеотрасното развитие на личността представлява определена и сложна система, в която в диалектическо единство се включват трите основни подсистеми — духовно богатство, морална чистота, физическо съвършенство. В този цялостен процес делът на семейството е огромен. Активният процес на формирането на новия човек — умен, дееспособен, физически развит, с богати духовни ценности, с благороден интелектуален и морален облик — започва в семейната среда и продължава с активното участие на семейството при условията на разнообразната социална микро- и макросреда, с участието на всички обществени институти и организации.

Най-важното звено от възпитанието е формиране у детето любов, привички, съзнаемост към труда. Обобщавайки опита на съветското общество в тази насока, Леонид Брежнев казва: „Само тези родители вършат добро дело, които възпитават трудови навици у детето от най-ранна възраст“. Трудът има първостепенно значение за социалното формиране на човека, за неговото физическо и духовно развитие. В трудовата дейност човек се утвърждава като гражданин, защото чувства, че е способен не само да добива средства за своето съществуване, но и да материализира своя ум. „Ако ръцете не бяха мъдър учител на разума, подрастващите нямаше да имат интерес към знанията и от процеса на обучението би отпаднал един от най-силните емоционални стимули“ — пише Сухомлински.

Още от играта на детето родителите трябва да виждат подготовка към трудовата дейност. Чрез играта и в играта детето опознава най-бързо и лесно света, който го заобикаля. В играта се създават навиците, формира се поведението, започва по-разгърнато да се изгражда личността. Затова и Макаренко казва, че каквото е детето в играта, такова то става в трудовата дейност по-късно. Ролята на родителите е да съумеят да я използват при развитието и утвърждаването характера на детето, тактично и съзнателно да започнат да я заменят с трудови операции, подходящи за съответната възраст. Бащата и майката трябва да осъзнаят и след това да внушат на подрастващия, че ленивите и от-

пуснати хора са психически потиснати, докато можещите и знаещите са личности със самочувствие.

Основите на трудовото възпитание се полагат в семейната среда — това е общоизвестна истина, която обаче се подценява и дори забравя от много родители и си остава най-слабото място на семейното възпитание. „Помпейки още своите тежки детски години, много бащи и майки се стремят да спестят каквито и да било усилия на децата си, угаждат на всичките им желания и капризи, сами създават у тях нездрави потребности“. (Т. Живков — Писмо до ЦК на ДКМС). За много от родителите трудът на децата им се заключава само в ученето и те съзнателно ги изключват от трудовата дейност. Така на юношите и девойките се внушава (макар и не пряко), че трудовата дейност е черна работа. Без да искаме създадохме съвременното разбиране, че образованието на младата личност е крайната, желана точка в нейното развитие, смисъл в нейния живот.

Практически какво се получава в някои семейства? За да може любимото дете да учи, да свири, да се занимава с чужд език, да гледа телевизия или просто да си чете някоя книга, родителите се превръщат в робин, осигурявайки му необходимите битови условия. Така се създава незабелязано „привилегированата“ личност на семейството, която много често не е в състояние да обслужи дори себе си. Ражда се консумативната личност и „ос на нейната ценностна ориентация става личната облага и равнодушието към интересите на другите“ (Р. Пешева).

Семейната среда поднася на детето готов модел на отношение към физическия и умствения труд чрез организацията на отношенията между възрастните върху основата на труда. Ето защо родителите са длъжни не само редовно да възлагат трудови задължения на своите деца, но и да проявят такт и умение в процеса на трудовото възпитание.

Родителите не бива да бъдат само приятели на своите деца. Необходима е и изискателност спрямо поведението им. Много бащи и майки обаче се оплакват от липса на време. Но правилното възпитание съвсем не изисква да не се „откъсват“ очи от децата. Такова възпитание може да им навреди, развива пасивност в характера. Предоставяйки необходимата свобода, все пак трябва да знаят какво прави, къде се намира и кои са другарите на детето. То не трябва да се изолира от обкръжаващата го среда, дори от отрицателни влияния. Ако сега го предпазят от тях, утре,

когато се сблъска в истинския живот с вредни хора и обстоятелства, не ще съумее да се бори срещу тях. Затова е необходимо не да се предпазят децата, а умело да се ръководят, като се помни: възпитанието се извършва всякога, дори и тогава, когато бащата и майката не са в къщи.

Уважението и доверие на децата към родителите отразява до голяма степен уважението и доверие между самите родители. Грубите обноски помежду им, честите разпри от една страна се превръщат в привичка за самите деца, от друга — унищожават техния авторитет. Не бива да се допуска и противоречие в изискванията на родителите към децата. Детето трябва да схваща, че това, което се иска от единия родител е разбиране и искане от другия родител. Така двамата не ще подбият взаимно своя авторитет, а и това ще спомогне за укрепване на семейния колектив. Когато в семейството липсва съгласуваност в прилагане изискванията, когато единият родител изисква, а другият нехае, когато няма постоянност в провеждането на изискванията от страна на родителите, когато единият подценява възпитателната работа на другия, тогава децата са подхвърлени на противоречиво въздействие, което непременно води до лоши резултати във възпитанието. Така семейството престава да играе ролята на здрава организирана среда и следователно не е в състояние да проведе правилно и своевременно възпитание.

Всяко въздействие върху детето и юношата в семейната среда трябва да бъде съобразено с изискването за възпитаване на личност с комунистически мироглед и нравствени добродетели, да не се допуска въздействие, което е в противоречие с идеалите на комунизма. Това е основният смисъл и предназначение на възпитанието. Нормите на комунистическия морал се явяват обективни нравствени истини и в този смисъл имат общочовешко значение. Детето в първите години от своя живот трябва да се запознае с тези норми (макар и в по-елементарна форма, съответстваща на възрастта), да види тяхното действие в своето семейство. Процесът на нравственото възпитание включва в себе си формирането у индивида на съзнание, свързано с общественото, зависимостта от него, необходимостта да се съгласува личното поведение с интересите на обществото, запознаването на човека с нравствените идеали, изискванията на обществото, превръщането на нравствените знания в нравствени убеждения, развитие и обогатяване на нрав-

ствените чувства (срам, съвест, чест, достойнство, дълг), нравствени качества (честност, принципност, смелост).

Естетическите интереси на родителите оказват пряко влияние върху естетическото възпитание на техните деца. За съжаление има родители, които не проявяват интерес дори към книгата. Мнозина бързо забравят, а и някои едва ли знаят, че естетически подготвеният човек умее не само да възприеме възвишеното и ниското, прекрасното и грозното, но и придобива ориентация към всички ценности на живота. Чрез естетическото възпитание се формира определено отношение у младите хора към природната и обществената действителност, създава у тях вкус към красивото, което пък от своя страна влияе върху осмислянето на трудната им дейност и социалното им поведение.

„Въпросите на сексуалната култура и на семейно-брачното възпитание на младите поколения стоят почти инкриминирани пред обществеността. Невежеството в тази област често подлага на излишен риск физическото и морално здраве на младите“ (Т. Живков — Писмо до ЦК на ДКМС). Трябва да се признае, че сексуалното възпитание е един от най-трудните педагогически въпроси. Но Макаренко учи, че той става труден тогава, когато го разглеждаме отделно и му придаваме много голямо значение, като го отделяме от общата маса на другите възпитателни въпроси. Сексуалното възпитание е опасна част от общото възпитание, което се занимава с биологичните и психосоциалните проблеми на половото развитие, допринася за общото хармонично изграждане на личността. Грешно е да се счита, че половото възпитание тласка към полова активност. Напротив, то прави индивида по-съзнателен и предотвратява неговото безотговорно и неконтролирано полово поведение. Родителите са тези, които първи поемат отговорността за сексуалното възпитание на своите деца. Но се оказва, че много от тях на практика съзнателно пропускат тази част във общия възпитателен процес.

Половото възпитание е неотделимо от възпитанието на чувствата и от нравственото, естетическо формиране на личността. То трябва да бъде възпитание на любовта, т. е. на голямото и силно чувство, украсено единствено от живота, стремежа и надеждите. Най-важното място и в тази област заема примерът. Истинската любов между бащата и майката, тяхното уважение един към друг, помощта и грижата, откритите прояви на нежност и ласка, ако всичко

това става пред очите на децата от първите години на техния живот, то е могъщ фактор за възпитание. У децата по необходимост се събужда внимание към сериозните и красивите отношения между мъжа и жената.

Създаването на семейство е един от най-важните жизнени проблеми. Бракът, семейният живот са много по-сложни, отколкото си ги представят младите. Необходимо е те да бъдат подготвени за брака не само нравствено, но и психологически. Предстои им да се занимават с изключително трудна задача — те също от своя страна да бъдат възпитатели на своите деца. И трябва да знаят — бракът е изпълнен не само с радостта на съпругеската любов, но и с реални житейски трудности, грижи, усложнения. Оказва се на практика, че младите не са достатъчно подготвени за встъпване в брак и първите трудности, с които се сблъскват, ги довеждат до бракоразводната зала. Подрастващите трябва от своите родители да научат, че бракът не е щастлив изход от любовта, а начало на сътрудничеството между две лица, които се отличават едно от друго, със свои интереси, навици, вкусове. И тук е важна емоционалната културна зрелост — да разбереш другия, да проявиш търпимост, дори ако е необходимо разумно да отстъпиш.

Голяма част от родителите се опитват да прехвърлят отговорността във възпитателния процес върху училището, обществените организации и отдавайки се всецяло на служебните и личните си задължения забравят своя родителски дълг, а може би просто смятат, че седем или осем години са посветили на детето си — нека сега за него се грижат учителите, нали затова им се плаща.

Но възпитанието не е мигновен акт, а продължителен процес, със своя логика, в която най-същественото е системността и последователността. В тази връзка ролята на социално-педагогическите фактори бе правилно отчетена от състоялния се през юли 1979 год. Пленум на ЦК на БКП. В приетите „Тезиси на ЦК на БКП за развитието на образователната система в НРБ“ се отбелязва необходимостта за по-плътното обединяване възпитателното въздействие на училището и семейството. От тук и задачата да се повиши педагогическата култура на родителите. Следователно, неправилно в някои семейства се счита, че трябва и може да се разчита на училището и на обществените организации. Но човек не се възпитава на части, а синтетично, от цялото влияние, на което се подлага. Затова не бива да се

*Един интересен реферат е привлякъл анимацието на двама души
от журито за защитата на трудова младеж*

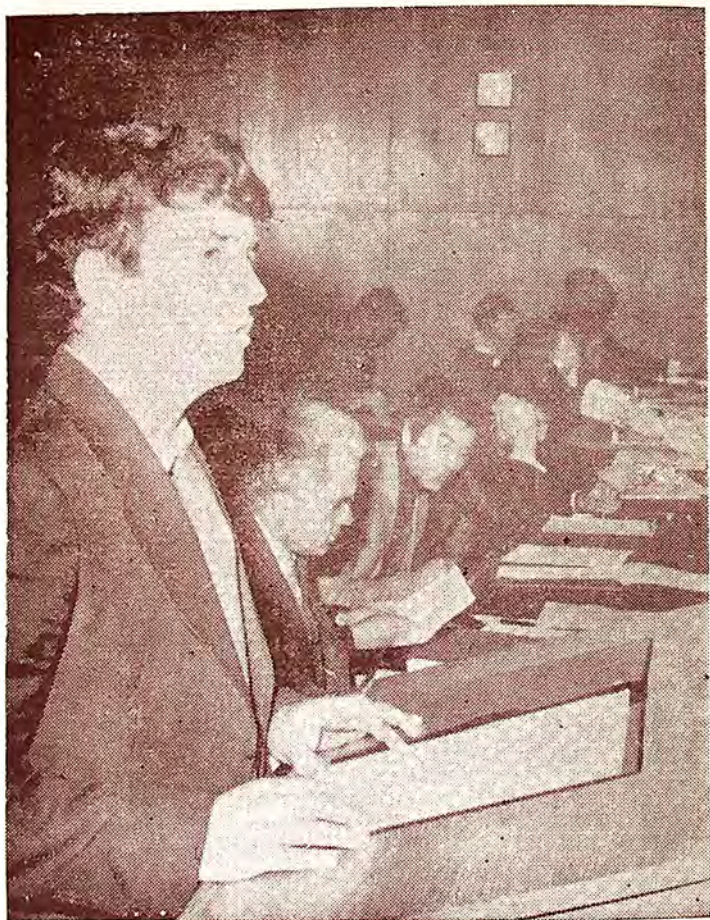
отделя възпитателното въздействие на семейството от това на училището, ДПО „Септемврийче“ и ДКМС, а да се осъществи правилно и хармонично организиране на цялата система от средства. При липсата на системност и организираност, изискванията на социално-педагогическите фактори ще се обезсилят взаимно и няма да се постигне положителен резултат.

При това винаги във възпитателния процес трябва да се отчита неговата подвижност, изменчивост и диалектичност. При това положение се изменя и действието на използваните средства. Но и тук е необходима последователност, която да съответствува на последователността в изменението и развитието на възпитаника.

Да се пробуди и развие творческото начало, заложено от природата у всеки индивид, тази висока цел, поставена пред нацията, пред социалистическото ни общество, а оттам и пред неговия най-малък организъм семейството —

сама по себе си е могъща сила, чийто потенциален заряд преодолява трудностите на ежедневието и е изцяло насочен към възможностите на бъдещето.

Павлина Неделчева

Защита на реферат от IX национален политически конкурс

ТЕРЕЗА ЦАНЕВА КОЛЕВА е родена на 23 март 1962 г. в гр. Трявна, окръг Габровски.

Основното си образование завършва с отличен успех в СУ „П. Славейков“ — В. Търново, след което продължава образованието си в Образцово средно-политехническо училище „В. Друмев“ — В. Търново. Като член на ДПО „Септемврийче“ др. Колева активно се включва в живота на пионерската организация, работи като отряден председател, участва в състезания по биология и се класира за национален етап.

През 1976 година Тереза Колева встъпва в редовете на Димитровския комунистически младежки съюз. Член е на ДК на ДКМС и председател на редакционната колегия на училищния вестник. През целия период на обучение в гимназията тя е пълна отличничка, участва успешно в олимпиадите по физика, биология, математика, като се класира на призови места. Носител е на I награда на републиканския конкурс за написване на разказ, посветен на опазването на околната среда.

Тереза Колева активно участва в клуб „Съвременник“. В продължение на три години др. Тереза Колева разработва реферати от Националния политически конкурс, като се класира на първо място в окръжната публична защита. На националната публична защита на IX национален политически конкурс за средношколска младеж се класира на първо място. За това е награждена с вписване в почетната книга на ЦК на ДКМС, златна значка, с грамота и правото да се запише във ВУЗ без приемен изпит. Сега е студентка — първи курс в СУ „Кл. Охридски“, специалност „философия“.

КОМУНИСТИЧЕСКАТА ИДЕОЛОГИЯ — ОСНОВА НА ДУХОВНОТО И НРАВСТВЕНО ФОРМИРАНЕ НА ЛИЧНОСТТА

Комунистическата идеология се роди през 1844 г. и се отрази в най-синтезиран вид през 1848 г. с излизането на Комунистически манифест, за да стане днес идеология на цялото прогресивно човечество. Тя направлява ежедневието ясно, а бъдещето реално, защото разкрива и посочва обективните закони и пътища на общественото развитие. Идеологията на комунизма е истината за човешката личност, за нейното духовно формиране. Само тази истина може да изгради бъдещия стопански на нашата планета — стопански с утвърдени духовни добродетели и с поведение, продиктувано единствено по вътрешно убеждение. Това е комунистическата личност, която ще се труди и живее по законите на красотата.

Комунистическата идеология е идеология на международна работническа класа. Тя най-пълноценно изразява коренните интереси на националноосвободителните и революционни движения. От това, доколко идеите на комунизма ще завладеят масите в тези движения, ще зависи и насоката, и характера на тяхната борба, перспективите в обществено-икономическото развитие на новоосвободените страни.

Идеологията е социално познание. Тя е наука. По определението на Ленин идеологиите биват научни и ненаучни, по-малко научни и ненаучни, повече научни и ненаучни.

Буржоазната идеология е ненаучна, защото не разкрива обективните закони на общественото развитие. Тя е реакционна, защото интересите на буржоазната класа, които защитава, противоречат на това развитие. Но трябва винаги да се помни, че във всяка идеология, колкото и ненаучна да е, има някакво зрънце истинност, макар и за определен момент. Иначе и буржоазната идеология не би повлияла на масите. Това определя и нейният диверсионен, заблуждаващ характер.

Нашата, комунистическата идеология, за разлика от буржоазната, е научна идеология. Тя е стройна система от възгледи и теории, които съвпадат с обективните закони на развитието и с интересите на работническата класа. Има за основа марксизма-ленинизма (философия, политическа икономия, научен комунизъм).

Комунистическата идеология е не само научна. Тя е:

- класово партийна — защитава интересите на работническата класа и е основа за дейността на комунистическите партии;

- революционна — по революционен път събаря стария строй;

- прогресивна — води до установяване на най-прогресивния строй — комунистическото общество;

- хуманна — мобилизира за действие единствено в името на човека;

- има интернационален, сплотяващ характер, изразен с крилатата мисъл на Маркс „Пролетарии от всички страни съединявайте се!“. Това е солидарност на борещите се срещу капитала, помощ на революционните движения и интеграция на икономиката на социалистическите страни;

- има изпреварващ, творчески характер, изразяващ се в обогатяване на идеите и програмиране, съгласно обективните закони, дейността на обществото.

Всяка идеология има цели. Те са временна, стратегическа и главна (постоянна). Първите две изразяват тактиката и стратегията на съответната партия. Главната цел на комунистическата идеология е построяването на комунистическото общество и формирането на новата личност.

Какво обаче е личност и как тя се формира?

Известно е, че човек е най-висшето същество между организмите. Той е единство от биологични, психични и социални качества. Най-важни са социалните. Социалната природа отличава човека от другите същества. Човек изразява общите черти, които характеризират човешкия род.

Личност — това е конкретен човек. Изразява чертите, които характеризират отделните човешки индивиди. Социалното прави човека личност. Личността всъщност е формирана от средата човек, саморегулирана от индивидуалността. Без саморегулация също не може да има личност. Определяща обаче е средата. Затова структурата на личността е винаги производна на структурата на обществените отношения и включва: темперамент, насоченост (потребности, интереси, идеали), способности (интелектуални, волеви, емоционални) и характер (отношение и начин на поведение). Социалната обусловеност обяснява защо в структурата на личността се изменя нейното вътрешно съдържание. Днес под влияние на обективните условия и въздействието на комунистическата идеология в структурния елемент на

соченост се включват висока идейност, вяръност на революционния идеал, патриотизъм, интернационализъм. Това определя и непрекъснатото обогатяване на личността с нови духовни комунистически ценности.

Човешкото ежедневие е свързано и със средата. То е едно докосване до всичко онова, което е създадено от него и за него. Това са материалните и духовните ценности, които са социални определения на обекти и явления с положително или отрицателно значение за човека (благо, добро, зло, прекрасно и т. н.). Духовните ценности са научни, естетически, философски и нравствени. Тяхното притежание от личността определя и нейното духовно богатство. Затова са в центъра на вниманието на партията и Комсомола и имат връзка с преустройството на образователното дело, развитието на науката, на философската мисъл, на естетическото отношение, на идеологическия процес.

Нравствените ценности са тези, които осмислят вътрешното „АЗ“ на личността и определят нейното поведение. Духовните и нравствените ценности са общочовешки (напр. героизъм) и преходни. Значи всяка обществена система си има и своя система на ценности, при която ценностите могат да се обогатяват или да изменят своето съдържание. Комунистическата нравствена система е най-висшата система на ценности. Тя съдържа общочовешките ценности, тези които са възприети и обогатени с ново съдържание и новосъздадените, типични само за комунизма. Ето защо нормите на поведение, принципите, категориите и нравственият идеал на комунистическата личност, която е най-висша ценност, се различават коренно от тези на буржоазното общество. Комунистическите ценности определят личността по единство на подбудни и поведение, имат познавателна, оценъчна, стимулираща, регулираща и възпитателна роля. По такъв начин нормите и принципите свързват нравственото съзнание с поведението. Комунистическите принципи се отнасят към идеологическата форма на нравствеността. Това са колективизъм, добросъвестно отношение към труда, патриотизъм, интернационализъм, социалистически хуманизъм и преданост към делото на комунизма. Висш, водещ принцип е предаността към делото на комунизма. Комунистическите норми и принципи са залегнали в нравствения кодекс на строителя на комунизма. Бъдещият строител на комунизма има чувство за дълг, чест, достойнство, виска-

телност, скромност, искреност, правдивост. Той е инициативен, принципен, решителен, смел, целеустремен и т. н.

Комунистическата идеология е призвана да утвърждава всички тези добродетели при формирането на личността.

Идейно-теоретичната основа на комунистическите принципи е миогледът. Миогледът е съвкупност от принципи, възгледи и убеждения, определящи насоката на дейност и отношението към човека. Има нормативно оценъчен характер и е същност на идеологията. Днес има два основни миогледа — буржоазен и комунистически. Комунистическият миоглед е миоглед на работническата класа. Той е класово партиен, научен, има действеност, активност, революционност. Неговата роля е рушителна — към всичко остаряло, и градивна — за новото. Има всепроникващ характер и притежава социална зрелост, което е поведение на беззаветна преданост към делото на комунизма. Миогледът съдържа знания — това е логическият компонент и убеждение. Убеждението е най-важното, защото определя

Въпрос от аудиторията

поведението, т. е. чертите на характера, които са в състава на структурата на личността. Ето защо говорим, че не може да се формира комунистическа личност без комунистически мироглед, най-важната черта, на който е убедеността в построяването на комунизма.

Изграждането на мирогледа е свързано с въпроса, който си задава всеки млад човек — какъв да бъде? Това е всъщност нравственият идеал, най-красивото и полезното към което се стремим. Той е образец за поведение и отношение между хората, изграден винаги като конкретен образ. Идеалът се формира от обществения строй и от самата личност. Ето защо е необходимо воля, устойчивост, възискателност, самоограничение. Нравственият идеал на комунизма е конкретната представа за всестранно развита личност. Нравственият идеал е мощно средство за обратно идеологическо въздействие върху общественото съзнание.

Механизмът на формирането на мирогледа е сложен двудеинен процес между социална среда и личност, при което личността става и обект, и субект. Социалната среда бива макро- и микросреда. Това е съвкупността от обществени отношения, ценности, учреждения и организации. В наше време и макро- и микросредата имат своето значение. Реалният социализъм например и разпространението на марксистко-ленинската философия по планетата са важен фактор за духовния ръст на човечеството, докато малката среда е решаваща за отделната личност.

Личността има три функции в социалната среда — трудова, обществена и възпроизводствена, с определени интереси и потребности. Движеща сила при формирането на личността е противоречието между потребностите и равнището на развитието на личността. Определящата роля в този процес се пада на реалните социални отношения, начина на производството, а решаващият фактор е целенасочената възпитателна работа. Възпитателният процес включва: възпитание, образование и идеологически процес. Идеологическият процес е:

- идеологически аспект на социалната среда;
- целенасочена идеологическа дейност;
- идеологически отношения.

Идеологическата дейност е теоретичната идеологична работа на партията, държавата и обществените организации, както и пропагандата, и агитацията.

Същността на идеологическия процес се свежда до превръщане марксизма-ленинизма в убеждение и действителен мотив на поведение на личността, до усъвършенствуване на идеологическите отношения. Последните са не само резултат, но и средство за възпитание. Идеологическият процес е особено ефективен, когато е добре организиран и свързан с обществено-политическата практика. Той е неделим от социалната малка среда. Това са училището, малките групи, семейството, трудовият колектив. Ролята на комунистическата идеология и идейновъзпитателната дейност на трудовия колектив зависи от неговата структура, идейна убеденост на членовете му, традициите, съреволюирането, участието в управлението, материалните и духовни стимули, отношението между ръководители и подчинени, а също и от неговата интимна страна.

Често пъти формирането на личността се забавя от „малката правда“. Причините за съществуването ѝ са следните: отживелици в съзнанието, влияние на буржоазната идеология, недостатъчен ръст на материални и духовни блага. Тя може да се преодолее чрез повишаване материалното и културното равнище, трудовото участие на всички, търсене отговорност на нарушителите и особено с идейновъзпитателна работа.

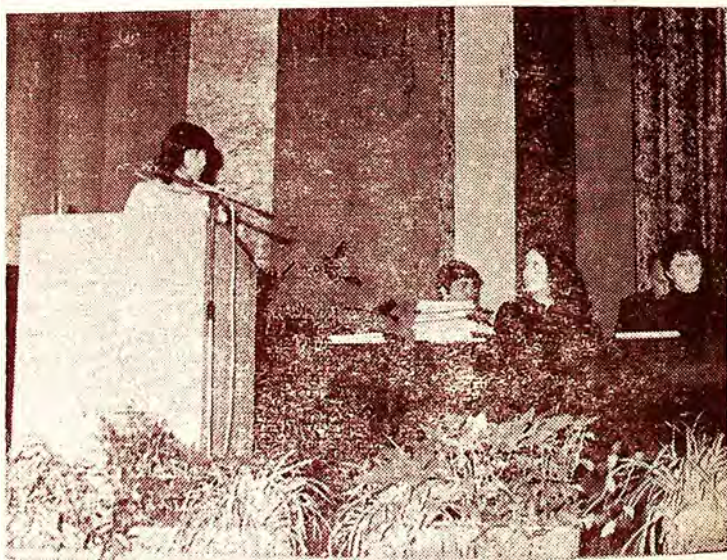
Ролята на комунистическата идеология при формирането на личността е в най-тясна връзка и с духовната култура. Последната е творческа изява на човешката същност, възплътена в ценности. Съдържа целия духовен живот, социалната психика и други форми на обществено съзнание. Идеологията е част от духовния живот, най-висша степен на обществено съзнание. Ето защо тя е методологична основа за утвърждаване на културата. На запад например чрез идеологизация на културата и превръщането ѝ в „масова култура“ се влияе отрицателно върху личността. Нашата комунистическа идеология е свързана с процъфтяване на духовния живот, простор за което даде априлската линия от 1956 г.

Неделима част при формирането на личността е утвърждаването на естетическото отношение. Това е възприемане, оценяване, опазване и създаване красота в семейството, любовта, труда, изкуството, в малките постъпки и в героичните дела. Това значи да живееш по законите на красотата — а това е присъщо само на новата комунистическа личност.

Критерият за всестранно развита личност, с висока комунистическа правственост в крайна сметка си остава практическото поведение — тогава, когато убеждението е станало действителен мотив за поведение. Убеждението, това е мирогледът. Но мирогледът е същността на идеологията. Така стигаме до истината — до комунистическата идеология като основа за духовното и правственото формиране на личността. Когато убеждението е на високо идейно равнище, личността има изпреварващо поведение, без което е немислим правственият прогрес.

Нека да отбележим: през 1848 г. излезе „Комунистически манифест“. От тогава са изминали 132 години, от началото на ВОСР — 62, а от нашата социалистическа революция — 36. Време кратко, съизмеримо с години. Но онова, което се постигна в духовното и правственото преобразяване на хората е несъизмеримо. Защото комунистическата идеология със своя революционно настъпателен характер навлезе дълбоко в човешката същност, преобразява я и уверено я води към комунизъм — такава е логиката на общественото развитие.

Тереза Колева

Диалог между авторката на реферата и журито

ТАТЯНА ДОБРЕВА ДОБРЕВА е родена на 19 март 1962 г. в гр. Русе.

Основното си образование е завършила в НОУ „Васил Левски“. В ДПО „Септемврийче“ е избрана за звеневи, културномасовник в отряда, председател на КИД и член на дружинния съвет. Членувала е в градския КИД „Дунавски венец“. За активна дейност и отличен успех е определена от Окр. пионерски дом за летуване в ГДР.

В ДКМС членува от 1975 година. През 1976 год. продължава образованието си в

ИТ „Станке Димитров“ — Русе. В I курс е избрана за секретар на новоучреденото комсомолско дружество, а във II и III курс е избрана за секретар на УК на ДКМС. През този период е включена в обменната група, заминаваща на стаж в СССР — Москва.

От март 1979 г. е член на общинската ревизионна комисия.

Участвувала е в извънкласни форми на работа — кръжок по математика, литературен клуб, а през последната година — в III и IV курс — в секция „Политическа икономия“ към школата по марксизъм-ленинизъм. В IX национален политически конкурс за средношколска младеж участва с темата „Политиката на БКП в областта на образованието“. Представя се успешно на всички етапи и на националната защита е класирана на II място.

За това е награждена със златна значка, с грамота и правото да постъпи във ВУЗ без приемен изпит.

Сега е студентка — първи курс във ВИИ „Карл Маркс“, специалност „политическа икономия“.

ПОЛИТИКАТА НА БКП В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Историята на Българската комунистическа партия е история на последователна борба за благото на народа. В нея са вписани много страници за героични подвизи и победи. Силата на политиката на партията е в това, че тя се изгражда върху здравата основа на марксизма-ленинизма, развива се и обогатява в тясна връзка с практиката. В условията на строителството на зрелия социализъм, когато се решават сложните задачи по изграждането на материално-техническата база и се формира новият човек, ръководната роля на комунистическата партия още повече нараства.

Бързите изменения в материалното производство под влияние на научно-техническата революция изискват и предплагат паралелни изменения в духовното производство на личността на новия човек. Изискванията в сферата на образованието трябва да отговарят на цялото социалистическо производство, било то материално или духовно. Училището възпитава кадрите, които ще осъществяват партийната програма. Ето защо партията полага особени грижи и внимание към образованието и просветата в нашата страна.

Образователната система в България има далечни и здрави народностни корени и демократични традиции. Българският народ с право се славя като народ с древна писмена култура, със свое народно училище, организирано още през IX век, и с богат литературен живот. Тяхното начало поставят славянските просветители Кирил и Методий. Климент Охридски е първият техен помощник и най-упоритият последователен борец за възтържествуването на делото им. Той е талантлив организатор на културния живот и българското училище, необикновен по своята енергия и замах педагог и най-виден книжовник.

В епохата на средновековието, през Второто българско царство просветата се изгражда в условията на утвърдили се феодализъм. Тя се осъществява чрез църквата. Духовенството е задължено да върши пряка просвета и учителска дейност. Главни просветни средища са манастирите. В нов етап на своето развитие българският народ навлиза през втората половина на XVIII век. Това е Ренесансът или Възраждането, онази преломна епоха, която Енгелс определя като „най-великата революция, преживявана дотога-

ва на земята“, епоха, „която се нуждаела от титани и е раждала титани, титани по ученост, дух и характер“. Най-голямо просветно значение през този период имат „История славянобългарская“ на Паисий Хилендарски и „Рибен буквар“ на д-р Петър Берон. Те пробуждат у всеки българин — стар и млад, националното самосъзнание. Всички четат — увлекателно, неусетно, на своя роден език. Ще ми-не време и те ще бъдат погълнати от водовъртежа на големите събития. Децата ще станат мъже, българи, хора...

Ленин учи, че не може да се изгради социалистическо общество без наука, без дълбоки знания, без милиони образовани хора, специалисти в различните области на знанието, на науката и техниката. Ръководейки се от Лениновото учение, партията в първите години след Деветосептемврийската революция се зае да ликвидира тежкото наследство от капитализма — само през 1934 год. основната маса от населението у нас е била с ниско образователно равнище — 87,6 процента са били с образование по-ниско от основното и 6,3 процента — с основно образование. Противопоставянето на селото на града в условията на капитализма намира израз не само в неговата икономическа и политическа изостаналост, но и в духовното развитие. Капитализмът е безчовечен не само във вандалските си изстъпления, в кървавите си недели и години, но и в масовото ослепяване на родените за живот и творба хора.

През първия етап (1944—1956 год.) образованието се поставя на широки демократични основи, придобива научен характер, както предвижда Програмата на Отечествения фронт. Преди всичко образованието получава светски характер, прочиства се от реакционни, дребнобуржоазни и фашистки влияния. Народният стремеж към образование намира условия за пълна изява и подкрепа от държавата. Широко се отварят вратите на училищата за цялото подрастващо поколение. Въвежда се безплатно обучение във всички видове и степени учебни заведения. Коренни промени се извършват в съдържанието на обучението и възпитанието. Учебните програми са научно разработени по обем и съдържание. Голямо място в тях е отделено на природо-математическите и обществените науки. Засилва се връзката на теорията с практиката. Важно място заема възпитанието на учащите се в духа на социалистическия хуманизъм, на интернационализма и борбата за мир.

Априлският пленум (2.—6. IV. 1956 г.) изигра огромна роля за разрешаване на назрелите въпроси и за по-нататъшното разгръщане на социалистическата културна революция в нашата страна, за издигане ръководната роля на партията и в тази област на социалистическото строителство, за подобряване работата на целия идеологически и културен фронт. В. И. Ленин, изхождайки от марксистката диалектика, не един път подчертава, че социалистическото преустройство на идеологическия фронт и комунистическото възпитание на хората е сложен, труден, продължителен процес, който се извършва много по-бавно и трудно от социалистическите промени в политическия и стопанския живот.¹ Работата в областта на културата по думите на Ленин, изисква особен подход. „Тук нищо не може да се направи насила или с натиск, с пъргавина или енергия, или с каквото и да било по-добро човешко качество изобщо“. Тук са нужни знания, нужна е ежедневна, упорита, настойчива черна работа, за да се превърнат всички достижения на културата в съставен елемент на бита.²

През април 1959 година пленумът на ЦК на БКП приема „Основни положения на преустройството на образователната система, за по-тясно свързване на обучението и възпитанието на младежта с производителния труд“, които са публикувани за всенародно обсъждане. След обсъждането е приет през юли 1959 година Закон за народното образование в НР България, с който се извършва коренно преустройство на образователната система. С това преустройство образованието се свързва с производителния труд на работниците и селяните, без което е невъзможно комунистическото възпитание, създаването на новия човек — строителя на комунизма.

Пленумът на ЦК на БКП от 30 и 31 юли 1969 година приема „Основни положения на реформата в образователната система на Народна република България“. В решението му се посочва, че в съответствие с порасналите нужди от квалифицирани работници и специалисти за бурно развиващите се отрасли на материалното производство, партията се ориентира към бързо разгръщане на мрежата от професионално-технически училища и техникуми.³ Отчитай-

¹ В. И. Ленин. Съчинения, т. 33, с. 62.

² Пак там, с. 489—490.

³ Справочник на активиста. Партиздат, 1971, с. 145 и 147.

*Част от аудиторията на националната публична защита
за средношколска младеж*

ки необходимостта, продиктувана от конкретните исторически условия на развитие на икономиката — курс на интензификация на производството, шеметните темпове на развитие на науката, потока от информация и променящия се характер на знанията за света, пленумът решава, че „Всичко това налага съвременното обучение да бъде организирано така, че днешният и утрешният труженик на новото общество да притежава способността да усвоява, използва и творчески да преработва научните знания.⁴ Определя се и целта на реформата в образованието — изграждане на висококвалифицирани специалисти, на творчески личности, възпитани в комунистически дух, активно воюващи за претворяване на партийната политика в живота. Човекът — ето жизнетворящото начало на Програмата на партията,

⁴ Пак там.

приета на нейния Десети конгрес. Това е платформа за съзидание и прогрес, за създаване на вековечни материални и духовни ценности, за изграждането на човека като творец на своята съдба. Партията си поставя задачата да се изгражда такъв икономически потенциал, че да може да се задоволяват по-бързо и по-комплексно нарастващите потребности на народа. С основание може да се твърди, че Програмата поставя нов, трети етап (1971 г.) — досега в развитието на образователното дело в нашата страна.

Единадесетият конгрес (1976 г.) постави в тясна зависимост обществената производителност на труда, качеството и ефективността на производството и усвояването от социалистическите труженици не само на тясно специализирани знания и умения, но и от разностранно развитите творчески способности, от високата дисциплина на съзнателността. Понякога се разбира механично мисълта на Ленин, че съревноваването между двете социални системи ще спечели системата, която създава по-съвършени машини. Но главната производителна сила не е машината, а човекът, субективният фактор. Тъкмо в развитието и активизирането на човешкия фактор социализмът има и действително, и потенциално предимство пред капитализма. Далновидността на политиката на нашата партия в областта на образованието е обоснована именно от тези принципи и изисквания към субективния фактор.

В своята докладна записка до Политбюро на ЦК на БКП от август 1977 година др. Тодор Живков очерта важни изисквания пред субективния фактор: „Да се издигне решително и всестранно ролята на субективния фактор с оглед на новите условия и възможности в съответствие със задачите, които произтичат от стратегическия девиз за високо качество и висока ефективност — навсякъде и във всичко — такава е главната ни поука от досегашната ни работа на всички равнища, от успехите и слабостите, от натрупания опит“.

В Писмото си до ЦК на ДКМС от юли 1978 година др. Тодор Живков също подчертава настъпилото противоречие между „създадените обективни възможности в икономиката и в другите сфери на нашето общество и сегашното състояние на реализацията на младите хора, на нейното съдържание и цели“.⁵

⁵ Т. Живков. Избрани съчинения, т. 26, с. 324.

В предходният период от капитализъм към социализма задачата е да се формира социалистически тип личност, сега — в етапа на изграждане на развито социалистическо общество, задачата е да се изгради многостранно развита социалистическа личност с оглед нейното пълно и ефективно реализиране. В условията на изграденото развито социалистическо общество изискванията ще бъдат за всестранино развита социалистическа личност. По-широко е понятието всестранино развита личност, защото многостранността е етап на всестраниността, нейна степенна характеристика. Маркс, Енгелс и Ленин свързват всестраниното развитие на личността с победата на комунистическото общество и го разглеждат като част от общия социално-политически идеал.

Тезисите за развитие на образователното дело, утвърдени на пленума на ЦК на БКП от юли 1979 година, са дългосрочна програма за родното образование. Въоръжени с такива документи като: Встъпителното слово на др. Т. Живков, Тезисите, а от скоро и с документите от Първия конгрес на народната просвета, партийните органи и организации, министерствата и ведомствата, училищните настоятелства ще намерят своето място в процеса на коренно преустройство, от който зависи успешното изграждане на социалистическото общество.

В зависимост от социалните функции, съдържание и организация единното средно политехническо училище е единно, защото през него преминават всички деца и младежи, поставени в равностойни позиции да се учат, а след това да се реализират в живота. Общообразователно, защото осигурява многостранно умствена, идейно-политическа, нравствена, естетическа и физическа подготовка; политехническо, защото учебно-възпитателният процес се осъществява в зависимост от научно-техническата революция; средно, защото осигурява подготовка и квалификация, необходими на младия човек, за да може той самостоятелно да поеме своя житейски път.

Новото ЕСПУ не е механичен конгломерат от предшестващите го гимназии и техникуми, а качествено по-висша тяхна степен. В първата си степен ЕСПУ е творческо продължение на гимназията, а техникумите заемат място във

⁶ Т. Живков. Писмо до ЦК на ДКМС, с. 26.

втората степен. Но не може да става дума за идентифициране на сегашните техникуми и втората степен на ЕСПУ.

Не всеки, който прекрачи прага на Алма-матер, ще стигне върховете на знанието, защото тук няма предел. Но сред тази атмосфера ще се родят онези имена на века, които всяко поколение внася в народната култура и подем. В тезисите е разработена степенна структура на висшето образование. Тези степени се различават помежду си по характера и целите на обучението в тях, очертава се прогресивна тенденция за усъвършенстването на образователната система. В България се обособиха два основни типа висши образования, наложени от нуждите на практиката — университетски и институтски. Обикновено институтският тип висше образование дава по-подготвени специалисти за извършване на предварително определена дейност. Университетският тип подготвя специалисти, които малко по-трудно се адаптират към конкретните условия, но с по-голямо желание и възможности за използване на научната си подготовка за усъвършенстване на работата си. Степенната организация не само не изключва двата типа висше образование, а напротив, реализацията на тази система се нуждае от тях.

Осъществяването на образователната реформа партията е поверила на отряда на всеотдайните труженици — учителите. В Тезисите е отделено специално място на повишаване качеството и ефективността на техния труд и на издигането на тяхното положение. Учителят като цяло е богато надарена човешка личност, ползваща се с авторитет сред целия ни народ. Партията има принципно становище за учителския труд: „Да бъдеш учител на младото поколение — това не е занаят, не е обикновена професия, а призвание, смисъл на живота, съдба“. (Т. Живков).

Първият конгрес на Народната просвета утвърди Харта на българския учител. Тя е силно доказателство за грижите на партията, за общественото отношение към благородната мисия на учителя; символ верую на днешния учител, възпитаващ бъдните поколения, които ще направят от гледище на днешния ден чудеса. Учителят дава знанието и светлината, учениците ще го превърнат в съзидание и прогрес, защото те имат бъдещето — комунизма!

Татяна Добрева

ВЕСЕЛКА КУЗМАНОВА ВАЧЕВА е родена през 1961 г. в Михайловград.

През 1980 година завършва с отличен успех гимназия с преподаване на немски език „Роза Люксембург“ — Михайловград.

В ДКМС е приета през 1975 година. Участва активно в обществено-политическия живот. Проявява подчертан интерес към изучаване на езиките и математиката. Участва в олимпиади по различните дисциплини.

С голяма активност участва в проявите на художествената самодейност.

В IX национален политически конкурс за средношколска младеж участва с реферат на тема „Нравствените идеали на съвременната българска младеж“. След успешна защита на всички етапи е допусната до участие в националната публична защита, на която се класира на трето място.

За това е наградена със златна значка, с грамота и правото да се запише във ВУЗ без конкурсен изпит.

В момента е студентка първи курс в СУ „Климент Охридски“, специалност „право“.

ПРАВСТВЕНИТЕ ИДЕАЛИ НА СЪВРЕМЕННАТА БЪЛГАРСКА МЛАДЕЖ

Сега ние говорим за смисъла и значението на човешкия живот. За голямото, което всеки от нас има възможността да направи по повелята на дълга и по чувството за отговорност, с което единствено може да остане в строя, дори когато си отиде завинаги. Тия ръководни начала са създавали и създават големи подвизи, крупни личности. Герои. Всеки от нас има възможност да се измери с мярката на дълга и отговорността — за голямото и малкото. И безпогрешно да види кой е, къде е.

„Да си човек — това значи тъкмо да си отговорен“ — пише Екзюпери. Ако за човека това е върховно изискване, то за младежта на социализма отговорността е императив, отношение към себеподобните и труда, главно начало в морала. Това е моралът на активно отношение към живота. Ние тъкмо с това сме силни, защото се чувствуваме отговорни за всичко около себе си. Наистина с това товарът на бремето ни нараства, но именно в осъществяването на тази мисия ние оставаме мащабни личности. Ние се чувствуваме постоянни длъжници на обществото, но в края на крайщата животът е показал, че това е щастливата ни участ. Ние, младежите, утрешният ден на комунистическа България, трябва да живеем с отговорност пред класата, народа, времето, историята. Отговорът на въпроса за смисъла на човешкия живот е свързан с конкретно-историческото съдържание на нравствения идеал като висша цел на личността.

Устойчивостта на личността и нейната нравствена зрелост са немислими без ясна ориентация за „смисъла на живота“, може да има различно морално съдържание. То зависи от съвкупността на обществените отношения, от господстващите морални норми и принципи. Като се вземе под внимание, че ние сме под закрилата на нормите не на някой друг, а на социалистическия морал човек може да се чувства спокоен, даже горд.

Въобще нравствената потребност от смисъл на живота е сложно интегрално образуване, което показва как личността възприема и оценява себе си като субект на морални отношения в светлината на собствените си цели и перспективи. Видният руски педагог Ушинский пише: „Удовлетво-

рете всички желания на човека, но го лишете от цел в живота и ще видите какво нещастно и нищожно същество е той. Следователно, неудовлетворяването на желанията е това, което наричаме щастие, а целта в живота е сърцевината на човешкото достойнство и на човешко щастие“.

Богатството на вътрешния мир на човека е свързано преди всичко с висока и широка образованост, с миросглед, със способността да се използват всички основни ценности на духовния живот на обществото, ценностите на науката, изкуството и културата.

Нравствеността — това е човекът! Той я притежава и излъчва винаги и навсякъде: като индивид и социална общност, като родител и дете, като приятел и враг, като гражданин и държава, като класа, народ, човечество. С нея и чрез нея човекът е род и личност, факт и мечта, преходен и безсмъртен, с нея и чрез нея той, човекът, става Прометей, и Фауст, Ботев и Димитров, Юго, Плюшкин и Тартюф...

Да се формира активна жизнена позиция у младия човек, да се възпитава той в дух на комунистическа идейност, патриотизъм, пролетарски интернационализъм, висока организация и дисциплинираност, да се води сред младежта целенасочена пропаганда за достиженията и преимуществата на социалистическия строй — това са основните пунктове, на които трябва да се обърне внимание.

В името на благополучието или в името на щастното живеем ние? Отговорете! ... Благополучието или щастното? Колко близки са на пръв поглед тези две понятия. И в същото време колко са различни, колко са далечни, макар че често увлечени от интерцията на всекидневието приемаме материалното благополучие и щастното по същество да означават едно и също. Възпитателната работа още от самото начало трябва да се насочи натам, че всеки млад човек с цялото си сърце да усеща красотата на родината и това чувство трябва да го подтиква към активно действие против тези, които се отнасят потребителски към земната красота, тези, които смятат, че природата е полигон за маневри на хладни оръжия или жестоки горещи атоми.

Важно условие и гаранция за комунистическо съзидание обаче винаги е била, е и ще бъде верността на Комсомола, на партията, на марксистко-ленинското учение, на завоеванията на всички исторически победи на социализма.

Необходимата база за идейната убеденост на хората е научният миросглед. Важно за неговото създаване е съчета-

*Част от аудиторията на националната публична защита
за средношколска младеж*

ването на труда с обучението. Само така високите идеали се приемат от нас не като назубрен урок, а като лични убеждения, които ръководят постъпките. Влияние върху научния мироглед оказват и различните видове изкуства — литература, кино, театър и т. н.

Днес, както винаги, в редицата възпитатели на младежта, стоят литературните герои. Влезли в литературата от героичното минало и реалното ежедневие, те се връщат в живота като спътници, другари по труд и борба на младите хора на нашето време. Екранът също учи, но това не значи, че младият зритель не се нуждае от подготовка. Да се подготви младият човек за самостоятелен живот — това значи да се възпита у него реална представа за живота, умения да се справя с различни явления от действителността.

Има сред нас хора, които, открили някое несъвършенство, са готови да обвинят целия свят, и тогава те встъпват в тресавището на скептизма и дори цинизма. В случая: главното е тези млади хора още от детска възраст да получават реална и точна представа за трудностите и противоречията на действителността, да се научат да осмислят тези трудности и да си изберат мъжествена позиция в борбата. Понякога ни не си даваме достатъчно ясна сметка за това какво сложно нещо е животът. А. Константинов пише: „Наложително е младият човек да знае що е живот, с какви усилия на волята се добиват успехи в него?“. И най-съвършените принципи сто пъти могат по-лесно да се декларира, гръмогласно да се манифестират, отколкото да се направят от тях норма на всекидневното поведение, на всекидневната практика.

Велика възпитателна сила, без която е немислимо да се изискват високите качества на гражданина, патриота, борца, е самата история на родината, революционните, боевите, трудовете традиции на партията и народа.

Огромна възпитателна сила притежава нашата нова действителност, новият начин на живот. Чувството за единно семейство между страните на социалистическата общност, социалният оптимизъм, хармоничното съчетание на личното с общественото — с цялата своя благотворна атмосфера, нашият строй влияе върху създаването на патриота и интернационалиста, на човека на дълга, на високата гражданска отговорност.

Възрастните ни обвиняват често, че ни липсва романтика. Вярно е, че в онези първи години синевлазата армия направи повече, отколкото беше по силите ѝ, но тогава животът е бил крилат и романтичен не от това, че са ходили с галоши и са се хранели с прегорял корав хляб, както обичат да подчертават това възрастните, а от пълнотата на чувството, от съзнанието, че с изграждането на този или онзи обект се строи нова крепост на революцията. Те, първите, са знаели, че ще дойдат дни, в които ще се работи не с голи ръце, а с машини и разум. И ето, че това време дойде. Романтика има и днес. И тя не е в телевизора или супер модерната кафе-сладкарница със съскаща електронна цветомузика, а във вътрешната човешка биография. Не, не до кадровата справка е въпросът, а до нещо друго — до възможността, таланта, бих казала, да можеш да се вълнуваш, да страдаш, когато знаеш, че на тая планета има и един

човек, който е нещастен, да живееш гордо, да бъдеш верен на своите принципи, да цениш сиянието на човешката усмивка, да познаваш вкуса на неизплаканите сълзи. Тоест — да бъдеш човек. В този смисъл романтиката идва не от опотетизирането на трудностите, а от голямата и сложна вътрешна човешка биография. И затова тежко и горко на онзи, който цял живот се е стремил да живее встрани от силните човешки изживявания. Та какъв живот е бил неговият — мъртвило е било. Мисля си, че не е еснафско да имаш красиви и модерни обувки, да пътуваш със самолет за Слънчев бряг, да вечеряш в ресторант. Еснафското отношение към живота се изразява в стремежа да се бяга от всяко нормално човешко вълнение.

Чувала съм около себе си: остави това или онова, ти ли ще оправиш света, та това са напразни изживявания. Напразни ли? Изживяванията никога не си отиват от нас, без да оставят следа в душата ни. Те имат магическата способност да правят човека по-човек, по-нужен и заедно с това по-храбър. Често са ми давали грижовни съвети „Дръж се!“ „Важното е да не падаш духом“. А на мен напук на тия съвети ми се ще да викам: „Приятелю, когато потрябва, падайте духом!“ Какви ще са тези ваши сърца, ако не се сгърчат, когато сте коленнчили пред смъртния одър на близък човек, когато си отива от вас любимият, когато ви сполети тежко нещастие. Важното е след това да умеете да се изправите! Не бягайте от вълненията и изживяванията! Те ни облагодаряват! Правят ни по-изтънчени, по-душевени! Та без развиеето на деликатността, на творческата самостоятелност ни трудно бихме се противопоставили на разслабващото влияние на материалното благополучие.

А човек, лишен от големи обществени идеали, утвърждава себе си преди всичко и главно в потреблението, посредством притежанието на вещи и консумацията.

Времето, в което живеем, е особено. Необикновено. В това наше време се строят гигантски заводи, атомни реактори, космически кораби. И заедно с това се ражда нова нравственост. Извършват се дълбоки психологически промени в съзнанието на младия човек. Социалният и нравственият момент са в неделимо цяло в днешния ден на нашата страна. И все пак какво да се прави? Какво? Ето, че казвам това и веднага си отговарям: не знам! Едва ли трябва да спазваме послушно дадените ни съвети, за да станем хора. Но си мисля: Вулкани и земетресения срещу човека, холери и

войни — срещу човека, бесилки и карцери — срещу човека. А човек е длъжен да премине през всичко това, през огън и кръв да премине и въпреки всичко да остане човек. Сега дове от света на капитала, огромна, идейни и научни вожка организация е впрегната именно в това — човек да бъде разчовечен, равнодушен към всичко в света, да бъде отчужден, самотен.

Спомням си изповедта на един седемнадесетгодишен герой на съветския драматург Виктор Розов: „Ако ние сега, именно сега, не мечтаем за нещо голямо, за нещо значително, от нас после нищо няма да се получи.“ И под това голямо и значително този млад човек разбира преди всичко диренето на собствено място в живота, собствената отговорност и дълга да се живее гордо! Защото, от нас най-вече зависи дали ще живеем гордо и мъжествено, или ще се сгърчим в черупката на преуспяващия жалък неудачник. От нас зависи дали ще пренесем през годините на своята младост светите закони на човешкия дълг или еснафската мечта за цял живот без тревоги и без вълнения. И без достойнство.

От древността до наше време е дошла мъдростта: „Умът на юношата не е съд, който трябва да се напълни с възпитание. Това е факел, който трябва да умесш да запалиш.“

В наше време традиционната представа за човека се обогатява и с такива качества като верността към комунистическия идеал, задължението към обществото, готовността да отидеш на риск в името на своите принципи. Ето че ние вече сме стъпили в това време, когато човечеството в лицето на най-добрите представители — комунистите, прави именно това, за което мечтаеше писателят и хуманистът Хемингуей: „Протяга ръце, за да задуши глътката на егонизма и страха, на предателството и подлостта“. И сме длъжни да изпълним тази повеля мъжествено и храбро, защото нека не забравяме, човек може да бъде прав пред себе си, само когато е прав пред времето и историята. Да, аз смятам, че ние сме задължени да върнем в десеторен размер всичко, което ни е дало обществото. Самият факт, че на нас залагат много, че ни обичат, че се грижат за нас и най-вече заради това, че ни вярват, трябва да ни кара да се чувстваме задължени. Ние сме тези, към които новото време предявява своите изисквания, през призмата на нашите сърца се

пречупва всяко ново начинание. Но ние не бива да бъдем само наблюдатели и да даваме оценки от страна!

Нека станем инициатори и то упорити инициатори, които преследват с всички средства изпълнението на целите си за тържеството на най-хуманната идеология — комунистическата!

Нека винаги се стремим към утвърждаване на нейните светли идеали — утвърждаването на истински човешки отношения между хората, между народите, освобождението на човечеството от угрозата на изстребителните войни, установяването на земята на всеобщ мир и свободен радостен живот за всички хора, за да можем и напред да си проправяме път през сложния електронен лес, към изворите на ползното и всепобеждаващо човешко знание, но да носим в сърцата си тъй необходимата сурова топлина на първия земен ден!

Веселка Вачева

*Част от аудиторията на националната публична защита
от средношколска младеж*

ЛЪЧЕЗАР ДИМИТРОВ РУСЕВ е роден на 23 май 1963 г. в град Русе.

Завършва основното си образование в училище „Иван Вазов“ — Русе. От 1977 година е ученик в МГ „Баба Тонка“ — Русе.

В редовете на ДПО „Септемврийче“ е работил като отряден председател.

От 1977 година е член на ДКМС.

Проявява подчертан интерес към идеологическите дисциплини. В IX национален политически конкурс за средношколска младеж участва с реферат на тема „Димитров-

ският комсомол — наследник на славните революционни традиции на БРСДМ, БКМС, РМС, БОНСС, СНМ“.

След успешна защита на всички етапи се класира за участие в националния етап. Получава отлична оценка и от двамата рецензенти. Допуснат е до специалната комисия за рефератите на незавършващите комсомолци, която го класира на първо място.

За това е награден със златна значка, с грамота и екскурзия в Унгария.

ДИМИТРОВСКИЯТ КОМСОМОЛ — НАСЛЕДНИК НА СЛАВНИТЕ РЕВОЛЮЦИОННИ ТРАДИЦИИ НА БРСДМ, БКМС, РМС, БОНСС, СММ

Завидна е съдбата на днешното комсомолско поколение! То не знае що е безработица и несигурност в утрешния ден, що значи фашистко робство и полицейски терор. То живее в нови условия — под грижите на партията расте волно и жизнерадостно! На младото поколение се пада честта не само да се труди и се бори за победата на комунизма, но и да живее при комунизма — мечтаният свят, в името на който много революционни поколения понасят безброй страдания и несгоди, дават свидни жертви.

Димитровският комунистически младежки съюз е свидна рождба на партията. От началните стъпки на своето създаване до днес, през каквито и етапи да е минавал, той нито за момент не се отклонява от партията, от нейното дело и завети. Велика е заслугата на сеячите на социализма в България начело с Димитър Благоев, които още в зората на социалистическото движение у нас правят много за ориентирането на младежта, за нейното класово осъзнаване, за сплотяването ѝ в бойка марксистка организация.

След 1878 г. в България се разчиства свободен път за капиталистическите производствени отношения и за пълен преход от манифактурата към фабричната промишленост. Въвеждането на машината въвлеча във фабриките и работилниците голям брой жени, деца и младежи. През тези години те са основната и най-евтина работна сила. Те са подложени на жестока експлоатация, водят мизерно съществуване.

Още през 1893 г. партията включва в своята програма като основно искане подобряване положението на младежта. Партията поощрява създаването на работнически гимнастически, певчески и други дружества, в които преобладават младежите. Изнасят се сказки, беседи и реферати, разпространяват се на популярен език марксистически брошури. Тази дейност дава резултати. Младежта взема активно участие в големи работнически стачки, устройва демонстрации, с които приветствува първата руска революция.

В края на м. май 1907 г. в София се създава първото работническо гимнастическо дружество „Младеж“. По-късно се създават и други дружества, които постепенно насоч-

ват младежта към изучаване проблемите на научния социализъм.

В началото на 1912 г. в София се създава Централно настоятелство на Съюза на работническата социалдемократива на партията в Русе се провежда Учредителната конференция на Съюза на работническата социалдемократическа младеж, която слага началото на организирано младежко революционно движение в България.

Занизват се години, които донасят много злини на българския народ. Първата световна война завършва с национална катастрофа. Все повече и повече хора започват да търсят изход от беднотията и произвола. Започва усилен процес на революционизиране на народните маси, в това число и на младежта.

През 1919 г. на своята III редовна конференция СРСДМ се преименува в Български комунистически младежки съюз. С това дейността на Съюза става още по-смела и настъпателна. Комсомолът се заема енергично да възпитава младежта в комунистически дух. Той все повече се превръща в школа за класово пролетарско просвещение и борческо съзнание. Заедно с партията преминава под знамето на ленинизма.

Марксизмът-ленинизмът учи, че младежният съюз не е младежка партия, няма своя отделна програма и не се бори самостоятелно за власт. Същевременно — той е организация най-близка до партията, политическа, комунистическа организация. Младежният съюз е масова организация на работническата, селската и учащата се младеж.

Българският комсомол установява веднага здрави и непоколебими връзки със съветската младеж, с Ленинския комсомол. Това е отражение на огромното влияние, което руското революционно движение оказва на нашето, на пензтощимата любов, която народът и младежта хранят към великите руски братя и към новия живот, който те създават след победата на Великата октомврийска социалистическа революция.

Истинско боево кръщение Комсомолът получава през дните на славното Септемврийско въстание — 1923 г. Още при първия сигнал на партията младежта се хваща за оръжието. Заедно с комунистите на борба се вдигат и комсомолците. Младежите са свързка, бойци и командири. Много

девойки обслужват санитарните части, работническо-селските отряди, участвуват с оръжие в ръка в боевете.

Септемврийското въстание е потушено, но въоръжената борба извършва най-важното — закалява партията, Комсомола, подготвя ги за новите, още по-страшни и по-кръвави битки, които предстоят.

В България настъпва пълен фашистки мрак. Партията и Комсомолът преминават в дълбока нелегалност. В условията на голяма конспиративност започват да се възстановяват разгромените по време на въстанието организации. Но когато тежките условия на нелегалната, дълбоко конспиративна работа застрашават да отслабят влиянието на Комсомола сред младежта, по указание на партията през 1923 г. се изгражда Работническият младежки съюз като легална организация на работническата и селската младеж. Две години по-късно, през 1930 г., се образува Българският общ народен студентски съюз като широка антифашистка организация на студентската младеж, която впоследствие се превръща в поделение на РМС. Под ръководството на Работническата партия РМС застава начело в борбата на трудещата се младеж против жестоката капиталистическа експлоатация и безправие, на които тя е подложена. През периода 1928—1934 г. благодарение на активното си участие във всички борби на работническата класа и трудещите се в страната РМС завоюва големи позиции и влияние сред трудещата се младеж. През 1938 г. Комсомолът и РМС се сливат в една младежка комунистическа организация, за още по-активна борба против монархофашистката диктатура. През този период дейността на революционната младеж се изразява в стачки, улични демонстрации, ръкопашни схватки с полицията, първомайски акции и др.

Хитлеристка Германия, заграбила почти цяла Европа, на 22 юни 1941 г. вероломно напада Съветския съюз. Партията призовава народа на въоръжена борба срещу фашизма. РМС застава изцяло зад партията. Когато настъпват дните на сурова борба срещу немските окупатори, ремсистите се вдигат масово, рамо до рамо с комунистите. Великите победи на Съветската армия въодушевяват трудещите се и дават небивал за нашата страна размах на въоръжената антифашистка борба. Фашисткният звяр освирепява. Пияни жандарми палят къщи и убиват без съд и присъда. По примера на комунистите, ремсистите се хвърлят в борбата всеотдайно. А трябва ли да умират със смърт, която ги прави

безсмъртни. В началото на септемврийските дни на 1944 г. Съветската армия достига нашата граница. Тогава партията, подпомогната от РМС, още по-енергично и решително започва подготовката на последния съкрушителен удар върху фашистката власт. В утрото на 9 септември 1944 г. в резултат на въоръженото народно въстание и победите на Червената армия изгрява свободата на българския народ. Свобода, извоювана с безчет свидни жертви и решаващата помощ на Съветската армия, с делата на толкова млади, пламтящи за живот души.

Своят принос за развитието на революционното движение дават и младежите от Русе и Русенски окръг. Под ръководството на партията в Русе се създават гимнастически дружества, марксистически кръжоци и се засилва борбата на учениците. През 1912 г. в Русе на ул. „Ботев“ № 8 се състоя Учредителната конференция на СРСДМ. Русенската мла-

Част от аудиторията на защитата за средношколска младеж

деж взема активно участие в подготовката на Септемврийското въстание. През ноември 1924 г. се провежда първата нелегална конференция на Комсомола в гората между Липник и Образцов чифлик. През 1930—1933 г. са създадени и работят системно марксистко-ленински кръжоци в мъжката и девическата гимназия и други. По време на въоръжената борба против фашизма 1941—1944 г. и Русе, въпреки че е важна база на германците, дава своя принос в общата борба против хитлеристка Германия. Окръжният комитет на партията и РМС организират бойни групи в града и селата за саботажни на обектите, които обслужват германската военна машина. Гордеем се с революционното минало и ние, учениците от сегашната Втора гимназия „Баба Тонка“, бивша Русенска девическа гимназия.

На 8 септември 1944 г. части на Съветската армия минават Дунава и стъпват на българска земя при старата електрическа централа. Така под ръководството на партията и с решаващата помощ на Съветската армия десетилетната борба на българския народ против капитализма и фашизма се увенчава с успех.

След Деветосептемврийското народно въоръжено въстание международното положение на България е неуредено. Нашите западни и южни граници са застрашени от нахлуването на хитлеристки войски. Американско-английските империалисти кроят планове за окупиране на България с техни и турски войски. Единствено чрез участието си в освободителната война за доразгромяване на хитлерофашизма нашата страна може да запази свободата и независимостта си. Успешното завършване на Отечествената война е общонационална задача. И тук младежта не остава назад. По призива на партията и РМС, с песни и небивало въодушевление към фронта се отправят десетки хиляди млади доброволци. Те покриват със слава знамената на новата българска армия, помагат на съветските войни да се доубие фашисткия звяр.

След войната започва трудна, високоблагородна битка за изграждането на социализма в България. Партията пак призовава младежта — сега вече на мирния трудов фронт, активно да участвува в укрепването на икономиката, в развитието на производителните сили в страната. Заедно с това стои на дневен ред укрепването на младежкото единство, изграждането на единен младежки съюз, който да обедини

силите на цялата младеж. По инициатива на партията за учащата се и студентската младеж са създадени единни организации — ЕМОС и ОСНС. За децата се създава организация „Септемврийче“. Важни събития в живота на младежта са състояните се през 1945 г. V национална конференция на РМС и през 1947 г. V конгрес на РМС. В своите писма до тях Г. Димитров съветва настойчиво, че върховните интереси на младежта налагат да се пристъпи към изграждането на единен съюз. Така в условията на невиджан политически кипнеж през декември 1947 г. се състоя в София Учредителният конгрес, на който се създава Съюзът на народната младеж. Така се създава единният мощен съюз на българската младеж, което е едно от нейните най-големи завоевания под ръководството на партията.

Най-ярък израз на дръзновеннето, порива и устрема на хилядите млади патриоти е разгърнатото се мощно бригадирско движение. Младежите прокарават път през планината — прохода на Ханнбоаз (Младежкия проход), изграждат линията Перник—Волуяк, язовирите „Г. Димитров“ и „Ал. Стамболийски“ и др.

На 2 юли 1949 г. умира Г. Димитров. В знак на безсмъртната любов към своя голям приятел и вожд, СНМ се преименува в ДСНМ. Пионерската организация „Септемврийче“ се преименува в Димитровска пионерска организация „Септемврийче“. През следващите години ДСНМ продължава с неотслабваща енергия да организира младото поколение на големи трудови дела, да го калява в марксистко-ленински, комунистически дух.

На IX конгрес на Комсомола др. Т. Живков определя главните задачи в борбата за комунизъм. Конгресът ще остане забележителен с това, че по указание на партията ДСНМ се преименува в Димитровски комунистически младежки съюз. Деветият конгрес приветствува решението на ЦК на БКП за възстановяване на младежкото бригадирско движение. Когато започва да се изгражда гигантът на енергетиката „Марица-изток“, над строежа се развява комсомолското знаме. Комсомолът поема и успешно осъществява шефство над строителството на Кремиковския комбинат, АТЗ край Стара Загора и др.

Решителен проблем в работата на ДКМС поставят Тезисите на др. Тодор Живков за работата с младежта и Комсомола. Една от най-характерните особености на Тезисите

е дълбоката им връзка с основните Ленинови насоки за развитието на младежките съюзи.

С всяка изминала година набира сили и размах движението за техническо-научно творчество на младежта. Повеќе от един милион млади хора в клубовите и кръжоците по ТНТМ придобиват знания, квалификация, техническа култура. На движението за ТНТМ е възложена една изключително важна и отговорна задача — да бъде важен фактор в професионалното ориентиране на подрастващите, на юношите и девойките.

Комсомолът е пръв помощник на партията във възпитанието на младежта. Важно място във възпитателната дейност на всяко общество заема процесът на формиране такъв

Др. Пордан Съев от ЦК на ДКМС обявява класирането авторите на реферата от незавършващите средношколци и учениците от VII и VIII клас

мироглед у младежта, ефективно подпомагащ възприемането на характерните особености на начина на живот. Изграждането на нравствени добродетели е сложен и продължителен процес, при който се преодоляват редица икономически, политически и идеологически трудности.

Нов израз на грижите и вниманието на партията за Комсомола и младежта е Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС от 18 юли 1978 г. То е всеобхватен израз на грижите на БКП за младежта и Димитровския комсомол. То привлича вниманието и насочва усилията на дръзновеното и жизнерадостно младо поколение, на цялата партия, на всички, на които е скъпо настоящето и бъдещето на родината.

Младежта със своя стремеж и себеотрицание винаги се е стремяла към недостижати върхове, винаги е оставяла светла диря по пътя на човешкия напредък, дръзко е надниквала в неоткрити научни тайни, била е смел новатор в различните области на духовния живот, неспирно е създавала, неспирно е творяла. В този стремеж, в този вечен копнеж към открития и съзидания българската младеж намира своя смисъл на съществуване, своето призвание и дълг. По този път тя винаги е била окриляна от епохалното дело на партията, от нейната мъдрост и творчески размах, от обичта и вярата ѝ в нея.

Младежите и девойките, младото поколение на НРБ носи дълбоко скътани в сърцата си най-топли и синовни чувства на дълбока благодарност към партията, към нейния Централен комитет за бащинските грижи и подкрепа, за огромното внимание, с което обгражда Комсомола и младежта.

Винаги с партията по нейния път, за нейното велико дело — ето заветът, ето поуците от живота и борбите на българската младеж.

Лъчезар Русев

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
Участието на младежта в поддържането на екологическото равновесие — Трифон Йорданов	12
Политиката на БКП за превръщане на Балканите в район на равноправно сътрудничество между държавите — Иван Николов	18
Марксизмът-ленинизмът — всепобеждаващо учение на нашето време — Цвета Василева	28
Ролята на семейството за възпитанието на подрастващото поколение — Павлина Неделчева	35
Комунистическата идеология — основа на духовното и нравственото формиране на личността Тереза Колева	46
Политиката на БКП в областта на образованието — Татяна Добрева	54
Нравствените идеали на съвременната българска младеж — Веселка Вачева	62
Димитровският комсомол — наследник на славните революционни традиции на БРСДМ, БКМС, РМС, БОНСС, СММ — Лъчезар Русев	70

СБОРНИК
ПЪРВЕНЦИ В НАЦИОНАЛНИТЕ
ПОЛИТИЧЕСКИ КОНКУРСИ

Съставител: Йордан Съев
Редактор: Славянка Лазарова
Техн. редактор: Стойне Цветков
Коректор: Нора Димитрова

Дадена за набор на 24. XI. 1980 год. Подписана за печат
на 9. XII. 1980 год. Излязла от печат на 5. II. 1981 год.
Поръчка № 4. Тираж 5000 броя. Формат 60x84/16
Тем. № 12. Печатни коли 5.50. Издателски коли 5.11

Поръчано издание — бесплатно
„Народна младеж“ — издателство на ЦК на ДКМС
Печатница на ЦК на ДКМС
София 1981 г.

